

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний
університет імені Юрія Федьковича

факультет іноземних мов

(повна назва інституту/факультету)

кафедра англійської мови та літератури

(повна назва кафедри)

Актуалізація антонімічних концептів «КОХАННЯ –
НЕНАВИСТЬ» у романі сучасної американської
письменниці Джулії Квін “Герцог і Я”

Дипломна робота

Рівень вищої освіти - другий
(магістерський)

Виконала:
Студентка бкурсу,
групи 601
спеціальності
035. Філологія

(шифр і назва спеціальності)

Мазур Д.С. (прізвище та ініціали)

Керівник Гнатковська О.М.

(прізвище та ініціали)

Рецензент _____

(прізвище та ініціали, кафедра, університет)

До захисту допущено:

Протокол засідання кафедри № _____

від „____” _____ 2022 р.

зав. кафедри _____ проф. Єсипенко Н. Г.

Чернівці – 2022

ABSTRACT

The work is devoted to the study of the antonymous concepts of LOVE and HATE in Julia Queen's novel "The Duke and I". Currently, the study of the concept is one of the most popular research topics in the field of linguistics. This term is being heard more and more often among linguists, cultural scientists and philologists. One of the only ways to study concepts is to analyze language material by determining the nominative field, frame structure, and determining the verbalizers of the concept in the text. For the analysis of the concepts of LOVE and HATE, the novel "The Duke and I" by the modern writer Julia Queen was chosen. It is the first novel in the Bridgerton series and it reveals the complex relationship between Daphne Bridgerton and the Duke of Hastings.

The topicality of the research is determined by the need to analyze the antonymous concepts LOVE and HATE, since currently there are no scientific studies of the specified topic within the limits of one literary work.

The object of the study is the means of verbalization of the antonymous concepts LOVE and HATE in J. Queen's novel "The Duke and I". The subject of the study is the peculiarities of the verbalization of the antonymous concepts LOVE and HATE in J. Queen's novel "The Duke and I".

The theoretical and methodological basis of the research is based on the works of prominent Ukrainian and foreign scholars. To work with the empirical material, we have analyzed lexicographic sources – English language dictionaries and Julia Queen's novel "The Duke and I".

The following research methods were used in the work: the analysis of definitions, modelling of the nominative field and frame structure, the method of comparative analysis and the method of quantitative calculations.

The scientific novelty of the work is that the concepts of LOVE and HATE are described in opposition to each other, their nominative fields and frame structures are compared, which was done for the first time.

The theoretical significance lies in the in-depth study of the antonymous concepts LOVE and HATE within one work. The practical significance of the obtained results is that scientific conclusions can be applied in lecture courses on cognitive linguistics, conceptology and discourse analysis.

The thesis consists of the introduction, 3 chapters with conclusions, general conclusions, references list.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ АНТОНІМІЧНИХ КОНЦЕПТІВ LOVE ТА HATE В СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ	
1.0 Вступні зауваження.....	9
1.1 Термін «концепт» у когнітивній лінгвістиці.....	9
1.2 Класифікація концептів у когнітивній лінгвістиці.....	12
1.3 Структура концепту.....	17
1.4 Втілення концепту в художньому дискурсі.....	20
1.5 Методи дослідження антонімічних концептів LOVE та HATE.....	22
Висновки до розділу 1.....	24
РОЗДІЛ 2. АКТУАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ LOVE У РОМАНІ ДЖУЛІЇ КВІН «ГЕРЦОГ І Я»	
2.0 Вступні зауваження.....	26
2.1 Концепції кохання у сучасній науці та їх відображення у романі Дж. Квін “Герцог і Я”.....	26
2.2 Номінативне поле концепту LOVE у романі Дж. Квін “Герцог і я”.....	29
2.3 Фреймова структура концепту LOVE у романі Дж. Квін “Герцог і я”.....	34
Висновки до розділу 2.....	37
РОЗДІЛ 3. АКТУАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ HATE У РОМАНІ ДЖУЛІЇ КВІН «ГЕРЦОГ І Я»	
3.0 Вступні зауваження.....	39
3.1 Дослідження явища ненависті та його паралелі з явищем кохання.....	39
3.2 Номінативне поле концепту HATE у романі Дж.Квін “Герцог і я”.....	44
3.3 Фреймова структура концепту HATE у романі Дж. Квін “Герцог і я”.....	48
3.4 Порівняльний аналіз засобів актуалізації концептів LOVE та HATE у романі Дж. Квін “Герцог і я”.....	52
Висновки до розділу 3.....	56

Висновки.....	53
Список використаних джерел.....	54
Додатки.....	64

ВСТУП

Роботу присвячено дослідженню антонімічних концептів LOVE та HATE у романі Джулії Квін “Герцог і я”. Наразі вивчення концепту є однією з найбільш популярних тем дослідження у сфері лінгвістики. Це поняття все частіше лунає серед лінгвістів, культурологів та філологів. Чи не єдиним способом дослідження концептів є проведення аналізу мовного матеріалу за допомогою визначення вербалізаторів концепту у тексті, визначення номінативного поля та фреймової структури. Для аналізу концептів LOVE та HATE був обраний роман сучасної письменниці Джулії Квін “Герцог і я”. Він є першим з збірки “Бріджертони” та розкриває складні стосунки Дафни Бріджертон та герцога Гастінгса.

Актуальність теми зумовлена необхідністю аналізу антонімічних концептів LOVE та HATE, оскільки наразі відсутні наукові дослідження зазначеної теми у межах одного літературного твору.

Метою роботи є виявлення особливостей актуалізації концептів LOVE та HATE у романі Джулії Квін “Герцог і я” та їх протиставлення.

Для реалізації поставленої мети, висунуто наступні **завдання**:

- визначення поняття “концепт” у сучасній лінгвістиці, його структури та методів дослідження;
- аналіз засобів вербалізації концептів LOVE та HATE у романі Джулії Квін “Герцог і я”;
- визначення номінативного поля концептів LOVE та HATE у романі Джулії Квін “Герцог і я”;
- визначення фреймової структури концептів LOVE та HATE у романі Джулії Квін “Герцог і я”;
- порівняння засобів актуалізації концептів LOVE та HATE у романі Джулії Квін “Герцог і я”.

Об'єктом дослідження виступають засоби вербалізації антонімічних концептів LOVE та HATE у романі Дж.Квін “Герцог і я”.

Предметом дослідження виступають особливості вербалізації антонімічних концептів LOVE та HATE у романі Дж.Квін “Герцог і я”.

Матеріалом дослідження послуговували розробки передових вітчизняних, російських та зарубіжних вчених, лексикографічні джерела – англomовні тлумачні словники та 1042 мовні одиниці, 591 з яких виражають концепт LOVE, а 451 — концепт HATE у романі Джулії Квін “Герцог і я”.

У роботі використано наступні **методи дослідження**: дефініційний аналіз, аналіз номінативного поля та фреймової структури, метод порівняльного аналізу та метод кількісних підрахунків.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що концепти LOVE та HATE описуються у протиставленні одне одному, порівнюються їх номінативні поля та фреймові структури, що було зроблено вперше.

Теоретичне значення поляє в поглибленому вивченні структури й особливостей вербалізації антонімічних концептів в художньому дискурсі.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що наукові висновки можуть бути застосовані у лекційних курсах з когнітивної лінгвістики, концептології та дискурс-аналізу.

Особистий внесок студента полягає у комплексному вивченні концептів LOVE та HATE, їх номінативного поля, фреймової структури та дослідженні їх відмінностей.

Апробація роботи. Дослідження пройшло апробацію на *II Міжнародній студентській науковій конференції «Тренди та перспективи розвитку мультидисциплінарних досліджень»* [28].

Структура роботи. Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів із висновками до кожного з них, загальних висновків, списку використаних джерел. У вступі нами були визначені актуальність, мета завдання і були висунуті головні завдання. Також були визначені об'єкт, предмет,

матеріал, основні методи дослідження, теоретичне та практичне значення роботи. У першому розділі встановлено теоретико-методологічне підґрунтя для вивчення концептів LOVE та HATE. У другому — проаналізовано роман Джулії Квін як середовище актуалізації концепту LOVE, визначено його номінативне поле та фреймову структуру. Третій розділ присвячений актуалізації концепту HATE, визначенню його номінативного поля та фреймової структури, порівнянню антонімічних концептів LOVE та HATE. У загальних висновках підсумовується проведена робота та визначаються результати дослідження. Список використаних джерел складається з 77 позицій.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ АНТОНІМІЧНИХ КОНЦЕПТІВ LOVE ТА HATE В СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ

1.0 Вступні зауваження

Перший розділ роботи зосереджується на дослідженні терміну “концепт”, його класифікації та відмінності від “поняття”. В ньому досліджуються роботи С.Аскольдова, О.Цапок, М.Альфїренка, С. Жаботинської та інших.

1.1 Термін “концепт” у когнітивній лінгвістиці

Незважаючи на те, що термін “концепт” є широко вживаним та користується популярністю, воно не має чіткого визначення, що ускладнює його вивчення. І.В. Зикова вважає, що 3 найважливіші фактори, які унеможливають розробку універсального тлумачення поняття, це: різнокультурне тлумачення терміна “концепт”, його зв’язок або кореляція з такими термінами, як “поняття”, “уявлення”, “смысл”; фактично необмежений науковий узус і вивчення в різних наукових дисциплінах [18, с.82].

“Термін „концепт” запозичений із лат. „*conceptus*” – поняття, від „*concipere*” – вбирати в себе; представляти себе; утворювати тощо. Префікс *con-*, позначаючи спільну дію, об’єднання в ціле, визначає філософський зміст концепту, який виник у логіці П. Абеляра [31]” Середньовічний філософ описував концепт як сукупність понять, пов’язування висловлень у єдину точку зору на той чи інший предмет за умови визначальної сили розуму. Він стверджував, що концепти виникли до створення природи в Божественному розумі як ідея Бога та прообрази одиничних речей” [4, с.23].

Одне з більш пізніх тлумчень концепту надав філософ С.Аскольдов у своїй статті “Концепт і слово” 1928 року. Російський філософ вважав, що концепти —

це “ембріони мисленнєвих операцій”. Тобто, коли хтось використовує слово у властивому йому значенні, людина, яка розуміє його, здійснює миттєвий акт, який грає роль зародку системи мисленнєвих операцій [3].

За іншою версією походження цього терміну, автором якої став В. Колесов, під концептом розуміється не “*conceptus*” (“концепт”), а “*conceptum*”, що умовно можна перекласти як “зародок” або “зернятко”. Відповідно цього тлумачення, з нього виростають всі змістові форми його втілення в дійсності у процесі комунікації [23, с.81].

Також, О.Цапок виділяє чотири основні аспекти для визначення концепту. Перший з них — це логіко-філософський аспект, що пов’язує концепт із поняттям. Згодом за ним йде логіко-семантичний аспект, який ототожнює концепт зі значенням. В основі психологічного аспекту закладена ідея О.Потебні про трирівневу структуру слова [41] [42], в якій на ряду з зовнішньою та внутрішньою формами стоять “зміст, що відповідає чуттєвому образу чи розвинутому з нього поняттю [52]”; та “інтегративний, що орієнтується на розуміння концепту, як інформаційної структури свідомості з огляду на різні способи отримання інформації [52]”.

В лінгвістиці винайдення концепту було пов’язане з нагальною потребою нового тлумачення терміну “поняття”, що розглядалося як абстракція чуттєвих ознак, а пізніше й геть розширило власне значення до рівня єдності загального, одиничного та особливого, або ж інакше, усього обсягу інформації про певний об’єкт або клас об’єктів. Для позначення іншого тлумачення почали використовувати термін “концепт” [52].

Певні лінгвісти вважають, що поняття є логічно сконструйованим концептом, що позбувся образності. Це твердження може бути трактованим двома способами: поняття позбавлене чуттєвого образу у свідомості або ж поняття не має експресивних та оцінно-емотивних нашарувань, у протиставленні до концепту. М. Алефіренко відзначає: „У мові виражаються не лише результати понятійного відображення, а й складна різноманітність психіки – внутрішній світ

переживань людини, роздумів, цінних суджень. У мовних значеннях утілені й форми допонятійного відображення – сприйняття й уявлення” [1, с.67].

Також, науковці часто підкреслюють в концепті такі його ознаки: знання, культура, психологія та оцінка, що утворюють основу певної дефініційної моделі. Ще на початку когнітивних досліджень структурація та неоднорідність концепту були очевидні дослідникам. С.Воркачов [8] виділяє понятійну складову концепту — ознакова та дефініційна структури, значиму складову — етимологічні та асоціативні характеристики концепту, які визначають його позицію в лексико-граматичній структурі мови, а також, образну складову — когнітивні метафори, які утримують концепт у свідомості [54].

Дослідники когнітивістики ставлять за мету розмежування поняття та концепту. Ю.Степанов класифікує їх з урахуванням їх належності до певних наук. Концепт, на його думку, відноситься до математичної логіки, культурології та лінгвістики, а поняття — до логіки та філософії. [48] На думку О.Кубрякової до концептів належать уявлення, образи та поняття [26] Ф.Клікс в своїй роботі зауважує, що: “понятійні структури є підґрунтям класифікаційного пізнання, певна множина об’єктів може пізнаватися на базі фіксованої в пам’яті структури ознак” [22], одночасно із залученням концепту чуттєвої, оцінно-емотивної, метафоричної, образної та іншої інформації. На думку В.Зусмана, потенційна суб’єктивність є частиною концепту, що протиставляє його поняттю [17].

С. Жаботинська надає визначення концепту як родового поняття для низки ментальних сутностей, що включає в себе уявлення, поняття, гештальти та схеми дій. Окрім того, вона вважає, що концепт та поняття структуровані відмінно один від одного. На її думку, структурування концепту є залежним від тої мовної системи, в якій він вербалізується в той час як поняття структурується за принципом від більш важливих ознак до менш важливих ознак [16].

Л. Чернейко зазначає, що концепт містить поняття, проте не обмежується ним, а охоплює увесь зміст слова. [53, с.75] На думку М.Болдирєва, «на відміну від поняття, що виражає найзагальніші, істотні (логічно сконструйовані) ознаки

предмета чи явища, концепт може відбивати один чи більше будь-яких, не обов'язково істотних, ознак об'єкта [6].»

Дехто вважає, що не у всіх концептів є мовне опосередкування, адже вони певною мірою виражаються такими ментальними презентаціями, як образи, картинки та схеми. Також, ментальний лексикон організовується через граматичні категорії. Р.Джекендофф і Ю.Левін думають, що семантичні частини мови такі, як об'єкт, подія, рух, дія, місце, простір, час, здатні грати роль базових концептів [26, с.90] .

Отже, підсумовуючи усе вище згадане, можна дійти висновку, що концепт — це категорія, яка є значно обширнішою, ніж поняття. Концепт не лише містить в собі характеристики поняття, він включає в собі додаткові ознаки суб'єктивності, що безперечно сприяє дослідженню концептів LOVE та HATE та їх протиставленню

1.2 Класифікація концептів у когнітивній лінгвістиці

Й.Стерніним та Г.Биковим була запропонована класифікація згідно якої виділяють два типи концептів. Номінативні концепти — це ті, що представляються фразеологізмом або словом. Неномінативні концепти, на відміну від попередніх, не мають звичного мовного вираження, їх аналіз здійснюється за допомогою обширного об'єму різноманітних мовних одиниць [39, с.9-18] .

Також, А.Вежбицькою були запропоновані два терміни — “концепт-мінімум” та “концепт-максимум”. Концепт-мінімум не передає повну суть слова та є більш притаманним для типового носія мови. Концепт-максимум, водночас, цілком описує суть слова [51].

За судженнями Дж.Лакоффа, концепти— це ідеалізовані когнітивні моделі. Він розмежовує їх на чотири категорії:

1. пропозиційні моделі — надають характеристики виокремленим елементам та виокремлюють зв'язки між ними
2. образ-схематичні моделі — виокремлюють ключові образні уявлення та утворюють категоріальні класи
3. метафоричні моделі — утворюють моделі переходу з однієї сфери до відповідної частини іншої
4. метонімічні моделі — беруть за основу три вищезгадані типи та зумовлюють перенаправлення ознак певної складової частини множини на іншу складову або множину цілком[27, с.71].

П.Мацьків також висунув чотири категорії концептів:

1. предметні, що вербалізуються чітко окресленими значеннями та словами
2. гештальти, які характеризуються абстрактною лексикою
3. типологічні, які об'єктивуються лексикою, в якій превалює просторове значення
4. емоційні, що описуються лексичними полями почуттів та емоцій [33]

М.Піменова використовує трьохчленну класифікацію концептів. Зокрема, вона розподіляє усі відображенні у мові концепти на 3 гілки:

1. базові концепти

а) космічні:

- метеорологічні (дощ, сніг)
- біологічні (людина, тварина, комаха)
- харчові (повсякденна їжа)
- соматичні (голова, серце)
- перцептивні (нюх, зір)
- ландшафтні (море, гора)
- предметні (чашка, стіл)

б) соціальні:

- країни (Франція, Німеччина)
- соціальний статус (раб, селянин)

- національність (українець, американець)
- влада та управління (диктатура, матриархат)
- міжособистісні відносини (війна, мир)
- моральні (сором, зобов'язання)
- діяльність (освіта, політика, свято)
- релігійні (віра, ікона)

в) психічні (духовні):

- характер (пихатість, відданість)
- емоції (кохання, радість, смуток)
- ментальні (розум, думка)

2. концепти-дескриптори

Цей вид концептів, в свою чергу, тлумачать базові концепти. Серед них розрізняють такі:

а) дименсіональні, що упорядковують різноманітні виміри: глибина, об'єм, розмір тощо

б) квалітативні, що відображають якість

в) квантитативні, що вимірюють кількість

3. концепти-релятиви

Ці концепти реалізують певні типи відношень, наприклад:

а) концепти-оцінки (гарно-негарно)

б) концепти-позиції (між, біля, близько-далеко)

в) концепти-привативи (брати-давати, сумувати-радіти)

Дуже важливими є ті типи концептів, за основу яких взятий певний параметр. За ознакою з'яви їх можна поділити на питомі та запозичені. Питомі концепти беруть свій початок у національній концептосфері, а запозичені, як пропонує назва, запозичуються з інших концептосфер, що зазвичай можна відстежити за наявності іншомовних слів.

За ознакою розвитку структури концепти можуть бути поділеними на ті, які розвиваються, тобто є широко вживаними та поповнюють власні структури

новими ознаками, та ті, що застигли, тобто перейшли з активного у пасивний лексикон та не поповнюються новими ознаками.

За ознакою первинності концепти можна класифікувати на первинні (основні) та вторинні (похідні). Первинні концепти передували вторинним концептам, слугуючи основою для їх розвитку.

Коли ж мова йде про актуальність, концепти можна розмежувати на провідні (ключові) та другорядні. Провідні концепти є широко поширеними у сфері фольклору, художньої літератури, а також у пареміологічному фонді [38, с.82-85] .

В свою чергу, О.Селіванова поділяє концепти, керуючись параметром суб'єкта концептуалізації, на:

- а) ідіоконцепти, які є характерними для свідомості окремих індивідів
- б) узуальні, які є характерними для певної групи людей
- в) етноконцепти, які є характерними для кожного члена етноспільноти
- г) загальнолюдські, які є характерними для усього людства та відображаються в усіх мовах [44, с.316]

О.Воробйова класифікує концепти за форматом репрезентації. Згідно сфери актуалізації, усі класи концептів можуть бути поділені на текстовий/мовний/дискурсний та культурний/художній. За цією таксономією концепти можуть бути:

- 1) одиничними (КОХАННЯ, СМЕРТЬ)
- 2) подвійними гештальтними (КОХАННЯ/НЕНАВИСТЬ), а це означає, що вживання одиничних концептів є допустимим, але вони завжди виступають у корелятивній парі, яка формує гештальт
- 3) кластерними (ДОРОГА ДО ВИЗНАННЯ): вони не мають однослівного визначення та їх сприймають як розумову єдність
- 4)кумулятивними (SAVOIR VIVRE) концепти як конгломерат концептуальних ознак, об'єднаних в одне ціле шляхом накопичення

5) картинними (ПОХМУРИЙ РАНОК), які візуалізуються легше, ніж описуються словесно

6) параболічними (ПРАЗЬКА ВЕСНА), які містять у стислій формі конкретну історію або ж мотив

7) картинно-параболічними (ПОСМІШКА ЧЕШИРСЬКОГО КОТА), що окрім вербальної форми, також описуються формою вербальної емблеми

8) есеїстичними (МОДЕРНІЗМ), які незалежно від побудови за принципом мінімалізації, стисло закріпили у собі обширний обсяг філософської інформації [9, с.59]

За теорією А. М. Приходько, типологізація концептів у сфері когнітивної семантики може здійснюватись у вигляді опозиції „універсальність – специфічність”[43]. Універсальні концепти є загальними та мають наднаціональний характер, тоді як специфічні концепти прив’язуються до певної субкультури (наприклад, соціальної, етнічної, професійної, конфесіональної) [43].

С.Манжос у своїй публікації відмічає: “Ж. В. Краснобаєва-Чорна пропонує класифікувати концепти за історико-культурним параметром. Дослідниця вважає доречними такі терміни, як світовий концепт, національний концепт, концепти Давнього Світу (Китаю, Єгипту), концепти античних держав (Давньої Греції та Риму), концепти давніх слов’ян, концепти Середньовіччя, концепти доби Відродження, концепти доби Просвітництва, концепти Нового часу [30], с.8.”

В.Карасик класифікує концепти за їх змістом. Він розділяє їх на параметричні та непараметричні. Параметричні концепти — це ті, що порівнюють реальні особливості об’єктів, такі як ЧАС, ПРОСТІР, ЯКІСТЬ. Непараметричні концепти, на відміну від перших, мають предметний зміст. Більше того, вони розгалужуються на регулятивні та нерегулятивні. Основою для регулятивних концептів слугує ціннісний складник (ЩАСТЯ, ЗАЗДРИСТЬ, ЩЕДРИСТЬ), нерегулятивним концептам притаманні інакші ознаки. [20, с.30=31]

Є.Панін провів аналіз підходу запропонованого типологією А.Бабушкіна та відмітив, що той виділяє такі концепти як:

- мисленнева картинка (ті, що зчитуються зоровим сприйняттям)
- схема (представлений просторово-графічною/контурною схемою)
- фрейм (сукупність збережених у пам'яті асоціацій)
- інсайт (функційне призначення предмета)
- сценарій (послідовність епізодів в часі, що зумовлені тенденцією, рухом та розвитком)
- калейдоскопічна група [37, с.88]

Проаналізувавши вище згадані класифікації концептів, можна дійти висновку, що так само як і визначення концепту, вони є обширними та неоднозначними. Це дає змогу цілісно та ґрунтовно опрацювати концепти LOVE та НАТЕ, яким присвячена наша робота.

1.3 Структура концепту

У сучасному лінгвістичному колі існує величезне різноманіття підходів, що аналізують та визначають природу концептів. Вчені, що працюють в сфері лінгвокогнітивістики, до прикладу, Дем'янков [11] [12], В. Еванс [65] [66] [67], В. Крофт і А. Круз [56] вважають концепт суб'єктивним відображенням досвідних даних, інформаційною структурою свідомості, одиницею пам'яті що виражається різноманітними групами ознак, які, в свою чергу, забезпечують різноманіттям мовних способів та засобів. З одного боку, стратифікацію концепту вважають недоцільною [33, с.19], а з іншого, відстоюють ідею його структурованості, проте все ж виділяючи нечіткість та розмитість цієї структури [32, с.59]. Це можна пов'язати з динамічністю концепту.

Відповідно робіт В.Маслової, З.Попової та Й.Стерніна, концепт містить в собі концептуальні ознаки. Іншими словами, це окремі ознаки об'єктивного чи

суб'єктивного світів, що диференційовано відображаються у свідомості та диференціюються за ступенем абстрактності [32, с.60] [40, с.60].

Піменова вищезгадані ознаки називає необхідними та вважає, що їх достатньо для ідентифікації предмета. Згідно з її твердженнями, ознаки поділяються на:

- мотивувальні
- образні
- поняттєві
- ціннісні [38, с.84]

У В.Карасика [19, с.91] та В.Маслової [32, с.60] думки дещо відрізняються. Карасик їх розділяє на ціннісні, образні та поняттєві [19, с.91]. Маслова, з свого боку, розмежовує на фактуальні та те, що формує його як факт культури:

- вихідна форма (етимологія)
- оцінки
- асоціації
- конотації [32, с.60]

Переважає більшість лінгвістів, в тому числі О.Селіванова, надають перевагу ядерно-периферійному принципу організації концептів. У межах трактування Селіванової ядро — це пропозиційна інформація, що є відносно істинною та несуперечливою. Периферія — це асоціативно-термінальна (метафорична) інформація, а модус — це оцінно-емотивний компонент [47, с.47].

Ж.Краснобаєва-Чорна пропонує схоже розмежування. На її думку, ядро концепту можна співвіднести з дефініціями його вербалізаторів, а периферію — з асоціаціями [25, с.6]. З. Попова та Й. Стернін також розробили власну модель концепту, що базується на основі критерію наочності. Науковці зазначають, що концепт хоч і має організацію, назвати її чіткою не можна. Його ядро формують прототипи, що беруть за основу найбільшу чуттєво-наочну конкретність, тоді як периферія складається з більш абстрактних образів [39, с.60].

У нашому дослідженні концепт розглядається у вигляді фреймової структури, зупинимося докладніше саме на її описі. О.Коляденко у своєму дослідженні об'єднує різноманітні визначення фрейму так: “Якщо спробувати узагальнити все розмаїття потрактувань, можна виділити різне розуміння терміна фрейм у лінгвістиці: 1) фрейм як система вибору мовних засобів – граматичних правил, лексичних одиниць, мовних категорій, – пов'язаних із прототипом сцени (Ч. Філлмор); 2) фрейм – сукупність стандартизованих дійсних і потенційних знань про явища, що мають складну багатокomпонентну структуру, цілісне уявлення про багаторівневий концепт (З. Д. Попова, Й. А. Стернін, А. П. Бабушкін); 3) фрейм – когнітивна модель, що репрезентує знання й оцінки, пов'язані з конкретними, часто повторюваними ситуаціями (Ф.Унгерер, Х.-Й.Шмідт); 4) фрейм як одиниця знань, організована навколо концепту, що містить відомості про суттєве, типове та можливе для цього концепту в межах певної культури (Т. А. Ван Дейк, Р. Богранд, В. Дреслер) [24, с.140].”

У когнітивній лінгвістиці існують численні дефініції фреймів: “Багаторівневність складників концептосистеми, механізм їхнього висвітлення у процесі оброблення знань та при використанні у мовленнєво-комунікативній діяльності, різнотипність завдань когнітивного аналізу зумовлюють диференціацію типів фреймових структур” [45, с.76].

Проаналізувавши праці вищезгаданих дослідників, що вивчають фрейми як самостійні когнітивні структури, можна описати такі їх особливості:

1. Фрейм — це структура, що репрезентує досвідні знання людини і пов'язує мовні та ментальні сфери. Він формує змістовний каркас для майбутніх висловлювань.
2. Фрейм — це структура, що репрезентує знання як схему референтної ситуації, що складає сукупність зумовлених нею специфічних рис.

3. Фрейм — це структура, що репрезентує знання типової ситуації, яка може бути формально представленою через фіксовану низку змістових компонентів та їх відношень.

1.4 Втілення концепту в дискурсі

При розгляданні концептів в дискурсі, неможливо не згадати М. Макарова, який вважає, що дискурс варто досліджувати як процес і продукт пізнавальної діяльності особи водночас [29]. Більш того, когніція може бути охарактеризованою з двох різних сторін. Перша, на думку О.Кібрика, бере свій початок в уявленні, що певна частина когнітивних феноменів таких як оперативна пам'ять, увага та свідомість, відповідають за те як мова використовується в реальному часі. Другі когнітивні феномени, на відміну від перших, не є пов'язаними з реальним часом, а скоріше способами упорядкування та зберігання важливої інформації. До них входять:

- довгострокова пам'ять
- система категорій і категоризація
- структури представлення знань
- лексикон [21, с.24-25]

О. О. Селіванова вважає, що „концепт є підкатегорією інформативності, оскільки концептуально конденсований зміст утворюється на основі всього масиву текстово-дискурсивної інформації” [46, с.196] та „когнітивна теорія дискурсу першочергове завдання вбачає у створенні ментального прообразу всього інформаційного простору комунікативної ситуації, у тому числі тексту як її семіотичного посередника” [46, с.241].

І. А. Бехта досліджує питання взаємовідношення тексту й дискурсу у якості складників структури та змісту художньої комунікації, які реалізуються в комунікативному просторі та існують одночасно у реальному та віртуальному станах [5].

Що стосується реалізації концептів у полі дискурсу, на думку І. Карасика, існують ментальні утворення, які є надважливими для певного різновиду дискурсу та концепти, що є похідними або нейтральними у межах цього дискурсу [19].

Наступним важливим пунктом взаємодії концепту та дискурсу є те, що дискурс — це середовище та головний фактор необхідний для утворення концептуального змісту. М. Олешков гадає, що концептуальний зміст формується у комунікації та проявляється у дискурсивній практиці, а концепт тоді відіграє роль інтерактивного елементу свідомості, культури і системи мови загалом. Пресупозиційний фонд, або ж фонове знання, формує “картину світу” людини, організовуючи систему соціального та індивідуального досвіду людини [36, с.68-85].

В. В. Дементьев зазначає: „фонову інформацію складають знання, колективні уявлення й поняття, закріплені в системі концептів певної мови.. [10, с.118].” Зараз лінгвісти описують поняття дискурсу таким чином: “сукупність мовно мисленнєвих дій комунікаторів, пов’язана з пізнанням, осмисленням і презентацією світу мовцем та осмисленням мовної картини світу мовця адресатом” [34, с.190].

Т. ван Дейк у своїх працях описує дискурс як взаємодію між реаліями та мовою, що є підставою для розуміння світу. У цьому дискурсі важливими характеристиками є цілі та інтереси, ситуація та її інтерпретація учасниками [7].

Дискурс як сукупність прагматичних ситуацій і ментальних процесів учасників спілкування, вербалізованої мовленнєво-мисленнєвої діяльності представляє «мову в мові» як особливу соціально-лінгвістичну даність. Він відображає національний та особистий менталітет і культуру.

Науковці наголошують, що під час дослідження концептів варто розглядати мовлення, втілене у дискурс у вигляді мовленнєвих актів. Як слушно зазначають лінгвісти, концепти є не лише місцем інтерпретації, а й основою дискурсу. Дискурс може бути описаним як «сфера існування» та інструмент

реалізації концептів, чинник, що фасилітує їх зміну та розвиток як системи концептів.

Художній дискурс — це мова всієї художньої літератури, що проявляється у текстовій формі художніх творів та є широким полем для вивчення засобів вербалізації концептів.

Отож, згідно вищезазначеної інформації, можна дійти висновку, що комунікативно-дискурсивні характеристики концептів можуть бути проаналізованими на основі текстів, які представляють певний підвид дискурсу. Дискурс є осередком, що утворює концептуальний зміст.

1.5 Методи дослідження антонімічних концептів LOVE та HATE

У поданому підрозділі розглядаємо наступні методи дослідження антонімічних концептів LOVE та HATE у романі Дж.Квін “Герцог і я”, які ми використовували у дослідженні: дефініційний аналіз, аналіз номінативного поля та фреймової структури, метод порівняльного аналізу та метод кількісних підрахунків.

Методика дефініційного аналізу яскраво відображена у роботі І.В. Арнольд "Основи наукових досліджень у лінгвістиці" [2]. Як зазначає автор, семи, представляючи складові лексичного значення, відтворюють ті ознаки об'єктів, які викладеною мовою розпізнаються [2]. Із вказаного можна зробити висновок, що семи репрезентуються у словникових дефініціях.

Так, аналіз дефініцій лексичних одиниць в англійських тлумачних словниках дозволяє встановити структуру значення слова та поняттєвий складник концепту. Поділ на семи дозволяє сформувавши необхідний набір ознак. Окрім того, словникові дефініції є достовірним джерелом інформації для розгляду змістової структури слова. Важливо зазначити, що різноманітні тлумачні словники пропонують дефініції, які мають різний обсяг та зміст, тому нами аналізуються декілька з них. Вивчення словникових дефініцій, що

найбільш точно реєструють мовні засоби реалізації концепту, дає змогу системно підійти до вибору лексичного матеріалу упродовж подальшого дослідження.

Одним з ключових етапів здійснення концептуального аналізу є визначення номінативного поля концепту, опираючись на словники та текстову об'єктивацію.

Як визначають З. Попова та І. Стернін, номінативне поле - це планомірно спрямована дослідником сукупність мовних засобів, які відображають концепт у певний період розвитку суспільства і репрезентований одиницями різних частин мови. Номінативне поле є різноманітним та включає як прямі номінації самого концепту, так і номінації самостійних когнітивних ознак концепта і відношення до нього в різних комунікативних ситуаціях [39].

У нашому дослідженні спираємось на те, що номінативне поле вербалізованого концепту виражене ядерною та приядерною зонами, а також периферією.

Одним з базових методів дослідження взаємодії вербальних і когнітивних структур є фреймовий аналіз. Він допомагає у вивченні механізмів концептуалізації понять та явищ, що робить його популярним серед лінгвістів [24].

Вперше, термін “фрейм” був використаний М.Мінським у 70-х роках ХХ століття. Мінський визначає фрейм таким чином: “фрейми – це сформовані у певний спосіб інформаційні дані, які відтворюють набуті досвідним шляхом знання про певну стереотипну ситуацію [35]”.

Першим, хто використав цей термін у лінгвістиці, став Ч.Філмор. Він вважає, що “фрейм — це модель прототипного значення лексичної одиниці, завдяки якій ідентифікується закладена в семантику знака інформація про світ [68]”.

Для формування структури концепту, С.А. Жаботинська пропонує п'ять фреймів:

- предметний, що характеризує одну й ту ж сутність за кількісними, буттєвими, якісними, темпоральними і локативними параметрами;
- акціональний, де предмети/учасники події наділяються ролями;
- посесивний, де предмети/учасники співвідносяться як ціле і частина;
- ідентифікаційний, в якому представляється відношення категоризації;
- компаративний, в якому ілюструються відношення подібності [14] [13] [16].

Отож, ми визначили, що таке дефініційний, фреймовий аналіз та моделювання номінативного поля. Нами було окреслено їх структури та головних дослідників.

Висновки до розділу 1

У першому розділі нами був описаний “концепт”, його класифікації та те як він відрізняється від “поняття”. Наразі не існує одного чіткого визначення концепту. На думку І.В. Зикової його не існує через такі фактори як: різнокультурне тлумачення терміна “концепт”, його зв’язок або кореляція з такими термінами, як “поняття”, “уявлення”, “смысл” та необмежений науковий узус. Деякі лінгвісти вважають, що поняття є логічно сконструйованим концептом, що позбувся образності.

За О.Цапок існує чотири аспекти за допомогою яких можна визначити концепт: логіко-філософський, логіко-семантичний, психологічний, інтегративний. Й.Стернін та Г.Биков поділяють концепти на номінативні та неномінативні. Також, А.Вежбицька пропонує розподіл на “концепт-мінімум” та “концепт-максимум”. За судженнями Дж.Лакоффа, концепти розмежовуються на чотири моделі: пропозиційні, образ-схематичні, метафоричні, метонімічні. П.Мацьків також висунув чотири категорії концептів: предметні, гештальти, типологічні, емоційні. М.Піменова пропонує 3 гілки:

базові, дескриптори, релятиви. Це наводить нас на думку, що класифікації концептів, так само як і визначення, є обширними та різноманітними.

Деякі вчені вважають стратифікацію зайвою, проте інші відстоюють необхідність структурування цієї розмитої структури. Піменова поділяє ознаки на: мотивувальні, образні, поняттєві та ціннісні, а Маслова на фактуальні та те, що формує його як факт культури.

Варто відзначити, що комунікативно-дискурсивні характеристики досліджуються у текстах, які можна визначити як підвид дискурсу, а дискурс — це осередок, який формує концептуальний зміст.

Методика дефініційного аналізу сприяє встановленню структури значення слова та поняттєвого складника концепту.

Номінативне поле різнорідне та включає обидві номінації самого концепту так номінації самостійних когнітивних ознак концепта і відношення до нього в різних комунікативних ситуаціях. Номінативне поле концепту виражається ядерною, приядерною зонами, периферією.

РОЗДІЛ 2 АКТУАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ LOVE У РОМАНІ ДЖУЛІЇ КВІН «ГЕРЦОГ І Я»

2.0 Вступні зауваження

Другий розділ роботи зосереджується на дослідженні концепту LOVE у романі “Герцог і Я” сучасної авторки Джулії Квін. В ньому досліджене явище кохання, зібрані основні лексичні засоби вербалізації концепту у вищезазначеному романі. Структура концепту LOVE розглядається у вигляді номінативного поля та фрейму зі слотами.

2.1 Концепції кохання у сучасній науці та їх відображення у романі Дж. Квін “Герцог і Я”

Популярна концепція любові передбачає, загалом, встановлення емоційного зв'язку з кимось, або з якимось об'єктом, який може отримувати цю любов та надсилати сенсорні та психологічні стимули, необхідні для її підтримки та мотивації [55]. Багато хто вважає її найбільшим з усіх людських досягнень. Або знову ж таки, етичним досвідом інакшості, оскільки вона передбачає здатність суворо поважати відмінності іншого, позиціонуючи себе так, ніби це наші власні якості [70]. У цьому сенсі любов спонукає подружжя брати на себе зобов'язання один перед одним, встановлюючи глибокий зв'язок між ними. Любов між партнерами, відтепер, для спільних інтересів, можна розуміти як складну і динамічну систему, яка включає в себе пізнання, емоції і поведінку, часто пов'язану зі щастям буття. Таким чином, термін "любов" дуже вільно використовується в повсякденному житті.

Протягом багатьох століть пропонувалися різні концепції любові, але досі немає (і, мабуть, ніколи не буде) єдиної думки щодо визначення феномену любові, здатного виявити її сутність, враховуючи її багатогранність і

суб'єктивність. Тому любов як феномен, що піддається вивченню, не дає себе легко просканувати всім тим, хто намагається зрозуміти її в усій повноті.

Маслоу у своїй мотиваційній теорії перераховує набір із п'яти життєво важливих потреб, серед яких він підкреслює любов як одну з найважливіших соціальних потреб, якої людина не може бути позбавлена протягом усього свого життя, щоб реалізувати свій потенціал [71].

Фромм [50] використовує думку Августина, яка вказує на те, що любов є тією силою, яка звільнить людей від їхніх зв'язків і обмежень, і вказує на це як на єдину задовільну відповідь і вирішення проблеми людського існування.

Згідно з Фроммом, існує шість типів любові, а саме:

1. Синівська любов: це зв'язок, який об'єднує ядро сім'ї через плідні стосунки між батьками та дітьми.

Сімейні стосунки у романі “Герцог і я” є однією з наскрізних тем. Автор часто протиставляє щасливу сім'ю Дафни складним стосункам Саймона з його батьком: “*He'd grown up without a family, without the cocoon of love and warmth she'd taken for granted.* [73, с.210]”

2. Материнська любов: це зв'язок безумовного прийняття, в якому мати любить свою дитину незалежно від будь-яких заслуг чи якості, що впливає на її рішучість прийняти своїх дітей і піклуватися про них.

Прикладом цього можуть слугувати стосунки головної героїні — Дафни Бріджертон з її матю: “*She knew her mother had only her best interests at heart, she knew her mother loved her. And she loved her mother, too.* [73, с.13] ”

3. Батьківська любов: вона базується на умові, в межах якої дитина відповідає або підкоряється нормам поведінки, встановленим владою батька, що захищає її та спонукає її застосовувати на практиці свою необхідну вірність, повагу та відповідальність у дорослому житті.

Картина відносин батька та дитини не є цілком розкритою для персонажа Дафни, адже її батько помер до початку подій, висвітлених в романі, проте

виходячи з діалогів, можна дійти висновку, що він відігравав важливу роль в її становленні як особистості.

Для герцога батько ,радше, відігравав роль головного критика, а не опори: *“He knew he was supposed to cherish his birthright and display unwavering pride in the Basset family's illustrious history, but the truth was it all made him sick inside. He'd spent his entire life not living up to his father's expectations; it seemed ridiculous now to try to live up to his name. “It's a damned burden is what it is,” he finally grumbled.[73, с.17]”*

4. Любов до себе: вона складається з адекватної оцінки власної особистості, без якої неможливо встановити будь-яку оцінку людей навколо нас.

Цей тип любові є одним з найменш розкритих у романі. Ставлення Дафни ніколи не згадувалось прямо, її образ був побудований на основі спостережень інших персонажів. Саймон ніколи не виказував задоволення або впевненості у собі, що зумовлено цькуванням з боку батька.

5. Романтичне кохання: це фізичний і психічний потяг, який породжує сумісність почуттів між двома людьми протилежної статі, що породжує взаємні стосунки між парою, які з'єднують їх у зобов'язанні, яке згодом може призвести до спільного побуту.

Романтичне кохання між головними героями є основним сюжетом усього роману. Їх почуття неодноразово описуються Джулією Квін таким чином: *“Love for this woman filled him. It flooded his chest, made his fingers tingle, and stole his very breath. “Sometimes,” he whispered, “I love you so much it scares me. If I could give you the world, you know I would do it, don't you?” —“All I want is you,” she whispered. “I don't need the world, just your love.” [73, с.266]”*

6. Невротичне кохання: це одержимість конкретною людиною, свого роду ідолопоклонство, яке зводить нашу гадану любов до простої психологічної залежності, яка породжує глибоке розчарування.

Хоч прямого згадування психологічної залежності або одержимості не було, відносини Дафни та Саймона часом мають схожі риси. Зокрема, це може

прослідковуватись у таких прикладах: “*But as she trudged up the hill, she wasn't thinking of her family, or of the observatory, or even of longitude. Instead, she was wondering why she had the most bizarre urge to throw her arms around the duke and never let go [73, с.110].*”; “*Her life might not revolve around Simon, but her thoughts certainly did [73, с.123].*”; “*He loved her. He worshipped her. He'd walk across fire for her [73, с.263].*”

Враховуючи викладене, можна дійти висновку, що автором був використаний комплексний підхід до опису персонажів та їх взаємовідносин. Джулія Квін охопила майже кожен з типів любові, описаних Фроммом, окрім любові до себе та кожен з них може бути прикріпленим прикладами.

2.2 Номінативне поле концепту LOVE у романі Дж. Квін “Герцог і я”

Задля побудови номінативного поля концепту кохання та визначення його складових, варто визначити як саме трактується слово кохання у сучасних словниках. Дефініційний аналіз є одним з традиційних методів семантичних досліджень. За його допомогою з легкістю можна відслідкувати співвідношення лексичних одиниць на основі словникових дефініцій.

Для цього ми обрали за основу такі словники як *Collins Dictionary*, *Merriam-Webster*, *Cambridge Dictionary* та *Oxford Dictionary* і провели аналіз словникових дефініцій субстантиву LOVE, що допомогло визначити головні мотивуючі ознаки механізму розвитку та формування цього концепту.

Таблиця 2.1

Дефініційний аналіз слова-імені концепту LOVE

	Collins [62]	Merriam- Webster [63]	Cambridge [61]	Oxford [64]
romantic attraction	+	+	+	+

sexual attraction	+	+	+	+
liking a friend/ family member	-	+	+	+
importance	+	-	-	-
attachment/devotion	+	+	-	-

Домінантними для лексеми LOVE стали елементи *romantic attraction*, *sexual attraction* та *liking a friend/family member*, що доволі помітно виражаються у першій книзі низки романів Джулії Квін — “Герцог і Я”. Сага “Бріджертони” розглядає романтичні та сімейні відносини кожного з 8 дітей родини Бріджертон: Ентоні, Бенедикта, Коліна, Дафни, Елоїзи, Франчески, Григорія та Гіацинт.

Перший роман серії, на якому ми загострюємо увагу у цьому дослідженні, розкриває історію кохання старшої з сестер — Дафни. Авторка описує історію Дафни та Герцога Гастінгса, їх перехід з ворогів до друзів, а згодом і до коханців. Окрім того, чітко вимальовується лінія складних родинних взаємовідносин кожного, які мають значний вплив на перебіг історії міс Бріджертон та Саймона.

У романі “Герцог і Я” вербалізація концепту кохання відбувається через такі мовні одиниці: *love* (101 раз), *hug* (9 разів), *adore* (13 разів), *affection* (5 разів), *admire (admiration)* (13 разів), *fascinate (fascination)* (8 разів), *addicted* (2 рази), *like* (48 разів), *tingle* (6 разів), *attachment* (5 разів), *devote (devotion)* (10 разів), *attract* (3 рази), *desire* (26 разів), *want* (36 разів), *need* (19 разів), *ache* (2 рази), *fancy* (2 рази), *burn* (15 разів), *kiss* (55 разів), *worship* (2 рази), *marry (marriage)* (110 разів), *husband* (52 рази), *wife* (49 разів) і т.д.

Найбільш часто вживаними вербалізаторами стали:

1. *marry* у кількості 110 разів, що є притаманним для епохи 19 століття, адже саме тоді шлюб був найвищою ознакою кохання та статусу.
2. *love* у кількості 101 разу

3. *kiss* у кількості 55 разів, пояснюється це тим, що поцілунки є найчастішим проявом кохання
4. *husband* у кількості 52 рази
5. *wife* у кількості 49 разів

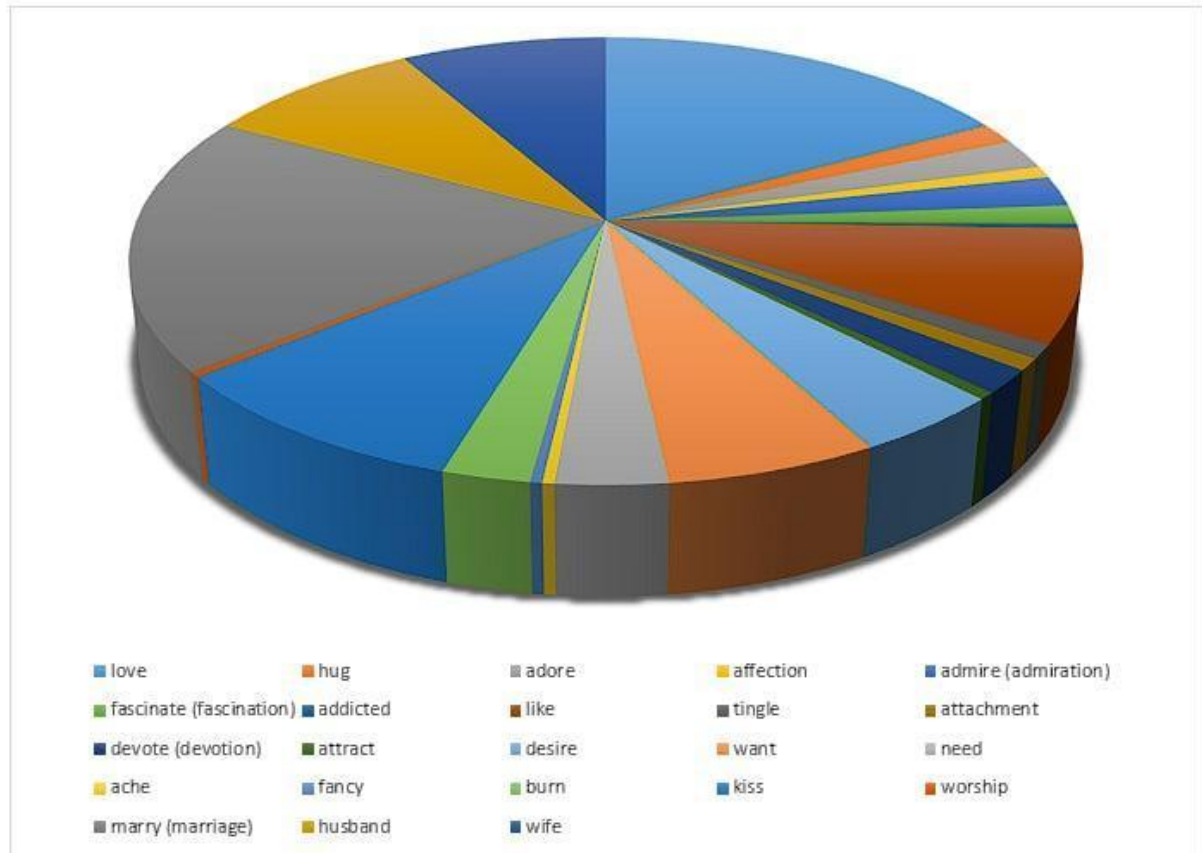

Рис. 2.1 Мовні засоби об’єктивації концепту LOVE у романі Дж. Квін “Герцог і я”

У ході лінгвістичного аналізу нами було виявлено, що домінанта концепту утворюється іменниками та дієсловами. В проаналізованому романі ми спромоглись виділити такі основні когнітивні ознаки концепту кохання як:

1. *family relations*
2. *romantic relations*

Когнітивна ознака *family relations* найчастіше представлена лексемами *love* та *like* на адресу Бріджертонів зі сторони Дафни та навпаки: “ “*Daphne Bridgeton, I don’t — “ — like my tone, I know.” Daphne grinned. “But you love me.” Violet*

smiled warmly and wrapped an arm around Daphne's shoulder. "Heaven help me, I do. [73, с.16]"

Що стосується когнітивної ознаки *romantic relations, marry, love* та *kiss* були використані у великій кількості: *"Love is probably too much to hope for in a marriage these days, but I don't see why she shouldn't be happy with her husband [73, с.20]."* Більш того, такі мовні одиниці як *love* та *marry* часто з'являлись у протиставних реченнях, відображаючи реалії подружнього життя тих часів.

Проте частіше вони звучали з вуст інших персонажів, у той час як головна героїня — Дафна висловлювалася дещо інакше: *"Anthony, I have to find a husband. Besides the fact that Mother is pestering me to death, I want a husband. I want to marry and have a family of my own. I want it more than you could ever know. And thus far, no one acceptable has asked [73, с.95]."*

Через те, що головна героїня бачила у своєму любовному інтересі в першу чергу майбутнього чоловіка, частіше почали використовуватися слова *husband* та *wife*: *"It was like being in Lady Trowbridge's garden all over again, Daphne thought wildly, except that this time there would be no interruptions — no furious older brothers, no fear of discovery, nothing but a husband, a wife and a promise of passion [73, с.191]."*

Широкий синонімічний ряд, в нашому розумінні, вказує на бажання Джулії Квін максимально урізноманітнити способи вербалізації почуттів головних та другорядних героїв, а також якомога детальніше описати їх відтінки. Інтерпретація кохання головною героїнею з перших сторінок спонукає читача на думку, що єдиним фіналом будь-яких романтичних стосунків незбіжно стане одруження та народження дітей. Забарвлення лексичних засобів у проаналізованому романі майже завжди позитивне зі сторони Дафни та ,в більшості, негативне з боку Саймона.

Інші компоненти концепту кохання мають різний рівень вираження, проте усі вони є невід'ємною частиною становлення особистостей головних героїв та повного розкриття їх внутрішнього "я".

Ми поділяємо підхід З. Д. Попової та І. А. Стерніна до аналізу концептів з використанням ядроно-периферійних структур, у тому числі польової композиції концептів [40].

Враховуючи лінгвістичну та культурну емоційну концепцію кохання, ми розрізняємо номінативне поле, що охоплює ядро, приядерну зону та периферію. Ядро номінативного поля концепту представлене прямим репрезентантом номінації «*love*», що визначається як “любов/кохання”. Також варто зазначити, що до переліку основних одиниць вербалізації концепту LOVE входять і інші номінації (*marry*— одружитись, *kiss* — цілувати/поцілунок, *husband* — чоловік, *wife* — дружина). До приядерної зони нами були віднесені ті лексеми, що вживаються з помірною частотою задля опису цього концепту у романі: *like* — подобатися, *desire* — бажати/бажання, *need* — потребувати, *burn* — палати/ горіти, *adore* — обожнювати, *admire* — захоплюватися, *devote* — присвячувати, *want* — бажати. Периферію утворюють наступні складові: *addicted* — залежний, *affection* — прихильність, *attract* — приваблювати, *fancy* — подобатися, *tingle* — поколювати, *attachment* — прив’язаність, *worship* — поклоніння, *ache* — жадати, *hug* — обнімати, *fascinate* — зачаровувати.

Нижче на рис.2.2 зображене номінативне поле концепту LOVE у романі “Герцог і я” Дж. Квін.

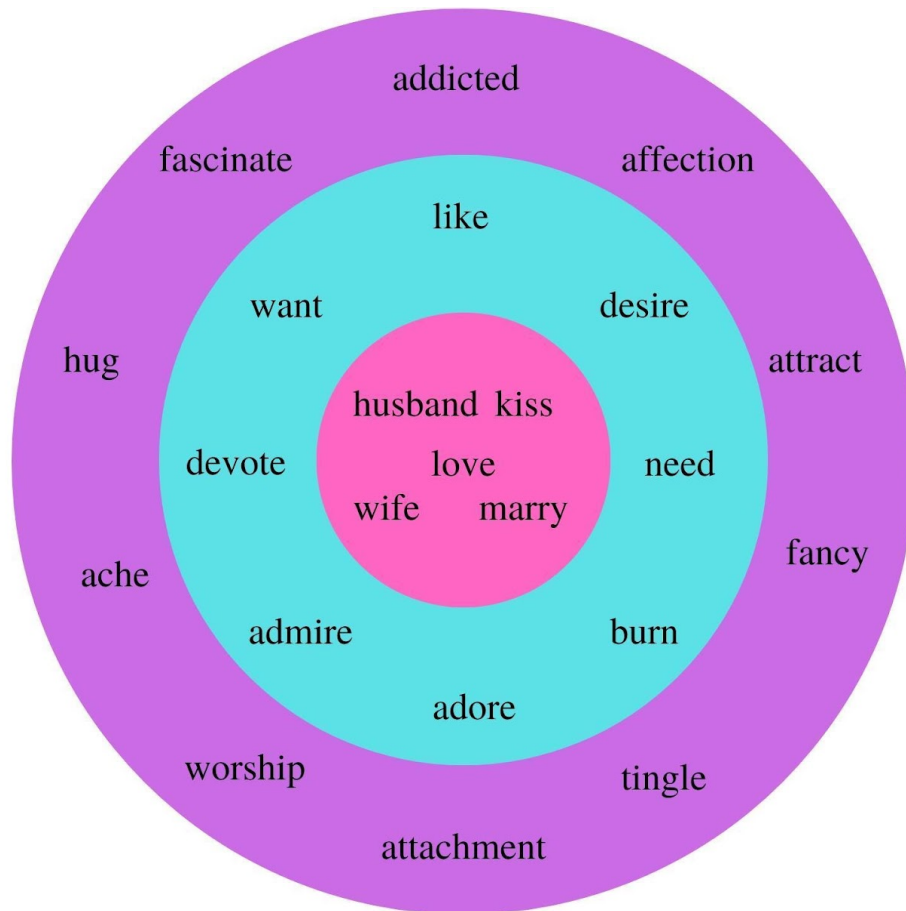

Рис. 2.2 Номінативне поле концепту LOVE у романі “Герцог і я” Дж. Квін

У ході дефініційного аналізу слова-концепту LOVE були визначені домінантні ознаки лексеми за словниками *Collins Dictionary*, *Merriam-Webster*, *Cambridge Dictionary* та *Oxford Dictionary*. Окрім цього були визначені та підраховані основні вербалізатори даного концепту, що згодом стало базою для утворення ядра, приядерної зони та периферії номінативного поля концепту за підходом З.Д.Попової та І.А.Стерніна.

2.3 Фреймова структура концепту LOVE у романі Дж. Квін “Герцог і я”

Наступним кроком у дослідженні концепту LOVE є визначення його фреймової структури. Розглянемо субфрейми, які структурують концепт любов та їх пропозиціональні схеми.

За допомогою **предметного фрейму** ми структуруємо темпорально-локативні, онтологічні та аксіологічні ознаки концепту LOVE. У квалітативній схемі “ЛЮБОВ є ТАКА-якість” поєднуються смислові групи предикатів, за допомогою яких виражаються відносні характеристики, буттєві параметри та висновки емоційно-аксіологічної оцінки:

- ЛЮБОВ є ТАКА-зворушлива: “*He turned to her with an expression of **heart-melting tenderness** [73, с.179].”*
- ЛЮБОВ є ТАКА дивна: “*Simon felt a **strange sort of admiration** for this girl [73, с.36].”*
- ЛЮБОВ є ТАКА-особа: “*Better to live with **the man she loved** than to have children with one she didn't [73, с.160].”*; “*She wanted to marry, truly she did, and she wasn't even holding out for a **true love match** [73, с.12].”*
- ЛЮБОВ є ТАКА-хороша/блискуча/чиста: “*She'd thought her **love was so good, so shining, so pure** that Simon would immediately abandon the years of resentment and pain that had fueled his very existence [73, с.237].”*

У квантативній схемі “ЛЮБОВ є СТИЛЬКИ-скільки” ми спромоглись виділити такі приклади: “***They all adored** her, or so they said, because she was so easy to talk to, and she always seemed to understand how a man felt [73, с.13].”*; “*He held a **great deal of affection** for the forthright old lady [73, с.32].”*; “*Oh, Daphne. I **luff** you so much, Daffery [73, с.44].”*; “*He turned away, of course, as soon as she noticed, but it was always **enough to** set her skin tingling and **shorten her breath with desire** [73, с.122].”* “*Love is probably too much to hope for in a marriage these days, but I don't see why she shouldn't be happy with her husband [73, с.20].”*

Беручи за основу фактичний матеріал, можна визначити, що просторові зв'язки тотожності є основою фрейму. У вищезгаданих прикладах любов описується як *зворушлива, дивна, хороша, блискуча, чиста*. У квантативній схемі кількість визначається лексемами *усі, значна кількість, достатньо*.

У темпоральній схемі “ЛЮБОВ існує ТОДІ-час” були знайдені такі приклади: “*I love you,*” *she whispered. “I will **always love** you [73, с.269].”*; “*Ah,*

Daff,” he murmured, moving his lips to hers, “**every day** I’m going to **love** you more. I promise you that. **Every day**...[73, с.276]”; “It’s the truth,” he vowed. “Before I met you I was only half-alive.”; “And now?” she whispered. “And now?” he echoed. “‘Now’ suddenly means happiness, and joy, and a **wife I adore** [73, с.276].” “He’d taught her much during their **two short weeks of marriage** [73, с.234].”

Темпоральна схема “ЛЮБОВ існує ТОДІ-час” визначається лексемами *завжди, щодня, зараз, два тижні*. Кожен з цих прикладів описує часопростір стосунків та почуттів головних героїв.

Акціональний фрейм представлений наступними схемами:

- “агенс ЛЮБОВ діє”: “*But **marriage** to me would **destroy** you* [73, с.143].” “*The **marriage** of the season **seems to have gone sour*** [73, с.251].” “*Her stomach **flipped** and her skin **tingled**, but those were symptoms of **desire*** [73, с.166].
- “ЩОСЬ/ХТОСЬ-агенс діє на ЛЮБОВ пацієнс”: “*He wasn't very bright, but he also wasn't unkind, and though she knew she had to somehow put an end to his infatuation, she was finding it far easier to take the coward's way out and simply avoid him* [73, с.22].”; “***We***—he leaned forward, his eyes mesmerizing hers—“***will form an attachment*** [73, с.71].”
- “ЩОСЬ/ХТОСЬ-агенс діє локатив ЛЮБОВ”: “*Unless she fancied herself **in love** with him* [73, с.161].”; “*They seemed so very much **in love**...* [73, с.251]”; “*I'm sure the young ladies who fancy themselves **in love** with him would disagree* [73, с.170].”; “*Daphne stared at him **in fascination***[73, с.128].”
- “інструмент ЛЮБОВ діє” “*He turned away, of course, as soon as she noticed, but it was always enough to set her skin tingling and shorten her breath **with desire*** [73, с.122].”
- “агенс ЛЮБОВ діє на КОГОСЬ/ЩОСЬ афектив”: “*Simon **worshipped her** in every way he knew how* [73, с.267].”; “*He **loved her**. He **worshipped her**. He'd walk across fire for her* [73, с.263].”; “*If two people **care for one another**—and I believe that the duke cares for you very much—*” “*And I for him,*” Daphne interrupted softly [73, с.173].”;

Компаративний фрейм: “*He was not cruel, but the pulse of his blood was too ragged, too urgent, and his [73, с.136].*”; “*He reached out and brushed one gentle finger along the bottom edge of her eye, [73, с.169].*”

Посесивний фрейм виражається схемою інклюзивності “ЩОСЬ-вміст: ЛЮБОВ”: “*He'd grown up without a family, without **the cocoon of love and warmth she'd taken for granted** [73, с.210].*” (у вигляді словосполучення *the cocoon of love* де ЛЮБОВ асоціюється з КОКОНОМ); “*Still, he felt he owed some loyalty to Lady Danbury after her many kindnesses during his childhood, and truth be told, he held **a great deal of affection** for the forthright old lady [73, с.32].*”

Отже, досліджуючи роман Дж.Квін “Герцог і я” ми опрацювали предметний, акціональний, компаративний та посесивний фрейм. У предметному фреймі були знайдені приклади квалітативної схеми “ЛЮБОВ є ТАКА-якість” (ЛЮБОВ є ТАКА-зворушлива, ЛЮБОВ є ТАКА дивна, ЛЮБОВ є ТАКА-особа, ЛЮБОВ є ТАКА-хороша/блискуча/чиста), квантативної схеми “ЛЮБОВ є СТІЛЬКИ-скільки” та темпоральної схеми “ЛЮБОВ існує ТОДІ-час”. Акціональний фрейм у романі репрезентовано схемами “агенс ЛЮБОВ діє”, “ЩОСЬ/ХТОСЬ-агенс діє на ЛЮБОВ пацієнс”, “ЩОСЬ/ХТОСЬ-агенс діє +локатив ЛЮБОВ”, “інструмент ЛЮБОВ діє” та “агенс ЛЮБОВ діє на КОГОСЬ/ЩОСЬ афектив”. Крім цього, у ході дослідження були виявлені приклади компаративного та посесивного фреймів.

Висновки до розділу 2

У другому розділі нашого дослідження була описана концепція, згідно якої любов у парі розглядається у вигляді комплексної динамічної системи, яка містить в собі пізнання, емоції і поведінку, що часто пов’язуються з щастям буття.

Окрім цього, ми розглянули шість типів любові: синівську, материнську, батьківську, любов до себе, невротичне та романтичне кохання, а також виокремили приклади кожного у досліджуваному романі.

Результатом дефініційного аналізу послугувало визначення та систематизація вербалізаторів концепту.

Згодом, вербалізатори концепту LOVE склали основу для створення номінативного поля та зображення його у вигляді рисунку. Останнім кроком у дослідженні структури концепту LOVE послугувало опрацювання фреймів, результатом чого стало виявлення предметного, акціонального, компаративного та посесивного фреймів.

РОЗДІЛ 3 АКТУАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ НАТЕ У РОМАНІ ДЖУЛІЇ КВІН «ГЕРЦОГ І Я»

3.0 Вступні зауваження

Третій розділ роботи зосереджується на дослідженні концепту НАТЕ у романі “Герцог і Я” сучасної авторки Джулії Квін. В ньому досліджене явище ненависті, зібрані основні лексичні засоби вербалізації концепту. Концепт НАТЕ розглядається у вигляді номінативного поля та фрейму зі слотами. Проводиться порівняльний аналіз особливостей вербалізації концептів LOVE та НАТЕ у досліджуваному романі.

3.1 Дослідження явища ненависті та його паралелі з явищем кохання

Ненависть, як і любов, є таким же привабливим, потужним і впливовим явищем, і обидва вони народжуються з біопсихосоціальної прихильності, і є складним аналогом любові. "Дуплексна теорія ненависті" Роберта Стернберга описує три фундаментальні атрибути ненависті:

1. Ненависть дуже тісно пов'язана психологічно з любов'ю.
2. Ненависть не є ні протилежністю любові, ні відсутністю любові. Їх взаємовідносини є структурно складні.
3. Ненависть, як і любов, має свої витoki в історіях, які характеризують об'єкт емоції. [76].

Поряд з цими атрибутами, ненависть охоплює три основні характеристики, згідно “Let me count the ways: An integrative theory of love and hate” Джона К. Ремпела та Крістофера Т. Берріса: стабільність, складність у визначенні та вмотивованість [74].

По-перше, ненависть є відносно стабільною і зрозумілою [74]. По-друге, ненависть - це емоція, яку іноді важко визначити; деякі дослідники

"концептуалізують ненависть як глобальну, негативну оцінку, яка часто протиставляється любові [74]. " Інші "розглядають ненависть як досить схожу на групу емоцій, пов'язаних з гнівом", які "складаються з гніву і страху, або з гніву, відрази і презирства [74]." Третя характеристика описує ненависть як мотиваційну або таку, що має мотиваційні наслідки. Ненависть є мотиваційною "силою, яка фокусує індивіда" і іноді може бути "самоспрямованою", але "часто є міжособистісною та реляційною" [74]. Найважливіше те, що Ремпель і Берріс стверджують, що мотиваційні наслідки ненависті пов'язані з бажанням завдати шкоди або зруйнувати благополуччя об'єкта ненависті шляхом знецінення об'єкта або особи [74]. Далі вони стверджують, "що навмисна шкода, спрямована на іншого, може функціонувати або як самоціль, або як засіб для досягнення якоїсь іншої мети [75]."

Існує шість різних типів ненависті, які є загальноприйнятими в колах психологічних/соціальних/емоційних досліджень. Ремпель і Берріс представляють різні типи ненависті наступним чином: Садизм, Бунт, Залежність, Приниження, Помста та Нігілізм.

Садизм описується авторами як задоволення, збудження та пошук гострих відчуттів [74]. Садизм пов'язаний з бажанням близькості з коханою людиною або іншими "інтенсивними винагородами і задоволеннями, які можуть бути отримані у зв'язку з фактичною взаємодією, за умови, що ця взаємодія спричиняє страждання ненависного іншого [74]. " Кінцевою метою цього типу ненависті є отримання задоволення за чужий рахунок.

Бунт описується як образа, відчуття пастки, і він може стимулювати нав'язливу зацикленість на іншому [74]. Кінцевою метою в цій ситуації буде відстоювання власної автономії або відсторонення від стосунків з іншою людиною до того, як відбудеться знецінення іншого.

Залежність можна описати як страх, втрату та покинутість у стосунках. У цьому типі стосунків залежність має на меті утримати іншу людину поруч, оскільки людина боїться втрати та покинутості, або утримати іншу людину від

зради, тому кінцева мета тут - бути в безпечних стосунках або зберегти ці стосунки. "Ця форма часто передбачає, що партнер контролює іншого шляхом "обмеження контактів з сім'єю та друзями, наполягаючи на тому, щоб знати, де знаходиться партнер у будь-який час", і все це робиться для того, "щоб фізично, емоційно, економічно або соціально позбавити партнера здатності діяти самостійно [75]."

Прийиження — це тип ненависті, який описується як заздрість і презирство. «Прийиження не передбачає попереднього контексту взаємодії, що передбачає залежність, а контекст, у якому сприймається як конкуренція за бажаний результат, такий як романтична ексклюзивність або соціальний статус [74].»

Помста - це коли злість і відраза виникають через життєві диспропорції. Наприклад, "коли погані речі трапляються з тими, кого сприймають як недостойних (особливо з собою), виникає гнів і відчуття несправедливості, а також бажання покарати або помститися винуватцям [74]. " Іншим прикладом помсти може бути ситуація, коли один з партнерів зрадив іншому і через цю зраду викликав у нього гнів і огиду. Метою помсти в цьому типі відносин буде "відновлення порядку, чи то шляхом врівноваження терезів справедливості, чи то шляхом очищення особистого світу, який став нечистим", перш ніж ця ненависть може знецінити іншу людину [74].

Останній вид ненависті, який розглядають автори, - це нігілістична ненависть. Нігілістична ненависть - це ненависть, яка спрямована на знищення або зменшення благополуччя іншого, і це є її єдиною метою. Автори вважають, що цей тип ненависті є " надмірним" і може призвести до смертельних наслідків. Ілюстрацією такої ненависті в контексті стосунків є "покинутий коханець, який вбиває відчуженого партнера та їхніх спільних дітей [74]. " Кінцевою метою в цьому випадку є зустріч, яка закінчується знищенням партнера.

В досліджуваному нами романі "Герцог і я" Джулії Квін можна прослідкувати такі типи ненависті:

1. бунт

Проявом бунту у відносинах Дафни та Саймона став момент коли вона відмовилась визнавати його бажання не мати нащадків задля помсти батькові та змусила його: *“As his teeth clenched and his body bucked, he felt her small hands slip underneath him, pressing him more tightly against the cradle of her womb. He saw the expression of pure ecstasy on her face, and then he suddenly realized—she had done this on purpose. She had planned this [73, с.235].”*

2. залежність

У романі прослідковується декілька ліній залежності: залежність Дафни від Саймона та його залежність від думки батька попри його смерть: *“I see.” Something shriveled inside Daphne at that moment, and she was very much afraid it was her heart. She didn't know how she was meant to argue with such a statement. Simon's hatred of his father was clearly far stronger than any love he might [73, с.220].”*

3. помста

Окрім наскрізної теми помсти Саймона батькові, одним з головних проявів помсти в романі є бажання старшого брата Дафни — Ентоні, вбити герцога за зваблення його сестри: *“I shall kill him,” Anthony said to himself. “Before the week is out, I shall kill him [73, с.97].”;* *“But Anthony was a man possessed. He pummeled Simon, his rage showing on his face, in his fists, in the primitive grunts of fury that emanated from his mouth [73, с.137].”*

Також, дії Дафни у відповідь на брехню її чоловіка можна віднести не лише до проявів бунту, але й до помсти: *“Simon hated himself, hated the voice that had forsaken him, and hated his wife because she had the power to reduce his control to rubble. This complete loss of speech, this choking, strangling feeling—he had worked his entire life to escape it, and now she had brought it all back with a vengeance [73, с.263].”*

Згідно з теоріями німецького філософа Франца Brentano, любов і ненависть - це психічні стани, які нав'язують свої почуття своєму об'єкту.

Брентано "займався психічними процесами або актами, він відродив і модернізував схоластичну філософську теорію інтенціонального існування або, як він її називав, іманентної об'єктивності в психічних явищах, він вважав, що існує спрямованість розуму на об'єкт [75]. " Кажуть, що об'єкт, який ми бачимо, "не існує" в акті бачення або має "іманентну об'єктивність" [75]. Він припускає, що в принципі розум може посилатися на об'єкти через сприйняття та уявлення. Це включає в себе відчуття та уявлення через судження та визнання, неприйняття та пригадування любові чи ненависті, що враховує бажання, наміри, прагнення та почуття. Використовуючи критерії Брентано для психічних явищ, любов і ненависть постають в єдності.

Есе Гамліна "The Phenomena of Love and Hate" ("Феномени любові і ненависті") розглядає психічний акт або діяльність феноменів любові і ненависті у Франца Брентано. Автор використовує теорію філософа про те, що "всі емоції включають в себе любов і ненависть" і "як почуття, так і воля об'єднують феномени ролі любові і ненависті в забезпеченні фокусу для всього іншого, що залучено" [69]. Ця єдність, у свою чергу, є феноменами любові та ненависті, які фокусуються на об'єкті або особі. Любов у цьому відношенні є свого роду позитивним почуттям по відношенню до об'єкта, яке проявляється через бажання, що включає в себе аспект волі. Зворотнє стосується ненависті. Якщо в тій чи іншій емоції присутні інші риси, то та чи інша з любові і ненависті надає цій емоції спрямованості. Отже, поки що любов і ненависть не є емоціями, вони є центральним ядром усіх емоцій; або, принаймні, одна з них є такою

Ремпель і Берріс обговорюють різні форми любові та ненависті, щоб продемонструвати, як любов може перетворитися на ненависть. Таблиця А.1 "Співвідношення форм ненависті та любові" (додаток А), за книгою "Дозвольте мені порахувати шляхи" , демонструє, як співвідносяться конкретні форми любові та ненависті [74].

Окрім того, зв'язок між любов'ю та ненавистю підтверджується і науковим дослідженням. У 2008 році дослідження, проведене професором Семіром Зекі та

професором Джоном Полом Ромайя, показало, що емоції любові та ненависті активуються одними і тими ж ділянками мозку [77] .

Підсумовуючи усе вище згадане, можна досягти висновку, що кохання та ненависть є значно ближчими концептами, ніж може здатись на перший погляд. Такі вчені як Ремпель та Берріс. Грінвуд, Гамлін та Зекі і Ромайя вважають, що обидва ці почуття викликають схожі, а інколи навіть однакові, емоції. Ремпель та Берріс демонструють як кохання може перетворитись у ненависть та навпаки у своїй книзі “Дозвольте мені порахувати шляхи”, а Ромайя і Зекі у своєму експерименті показують, як одні і ті ж ділянки мозку активуються цими двома, на перший погляд, різними емоціями.

3.2 Номінативне поле концепту HATE у романі Дж.Квін “Герцог і я”

Для того щоб сконструювати номінативне поле концепту ненависть та визначити його компоненти, нами було проведено дефініційний аналіз слова-імені концепту HATE за допомогою словників *Collins Dictionary*, *Merriam-Webster*, *Cambridge Dictionary* та *Oxford Dictionary*.

Таблиця 3.1

Дефініційний аналіз слова-імені концепту HATE

	Collins [58]	Merriam-Webster [59]	Cambridge [57]	Oxford [60]
feeling of intense dislike	+	+	+	+
feeling of regret	+	+	+	+
feeling of extreme aversion	+	+	-	-

Згідно аналізу, було визначено, що домінантні елементи лексеми НАТЕ це *feeling of intense dislike* та *feeling of regret*. Обидва вони присутні у романі “Герцог і я”. Перший роман з серії “Бріджертони” значною мірою висвітлює насичені емоціями стосунки головних героїв, а також історію їх сімей. Саме у цих двох сферах найчастіше прослідковується емоція ненависті. Ненависть превалює саме у образі та висловлюваннях Саймона.

У романі “Герцог і Я” вербалізація концепту НАТЕ відбувається за допомогою наступних мовних одиниць: *hate* (39 разів), *despise* (3 рази), *angry* (17 разів), *roar* (15 разів), *hiss* (9 разів), *rage* (16 разів), *furious* (19 разів), *spit* (12 разів), *clamp* (16 разів), *anger* (25 разів), *hatred* (5 разів), *disgust* (5 разів), *rubbish* (2 рази), *irritation* (irritate, irritating) (15 разів), *dismay* (7 разів), *annoy* (16 разів), *snap* (28 разів), *strangle* (12 разів), *detest* (1 раз), *groan* (32 рази), *kill* (30 разів), *grumpy* (1 раз), *grunt* (29 разів), *scowl* (22 рази), *temper* (11 разів), *oppose* (3 рази), *hostility* (1 раз), *estrangement* (2 рази), *rude* (12 разів), *bastard* (3 рази), *fury* (13 разів), *revenge* (6 разів), *thunder* (7 разів), *bark* (6 разів), *yell* (11 разів).

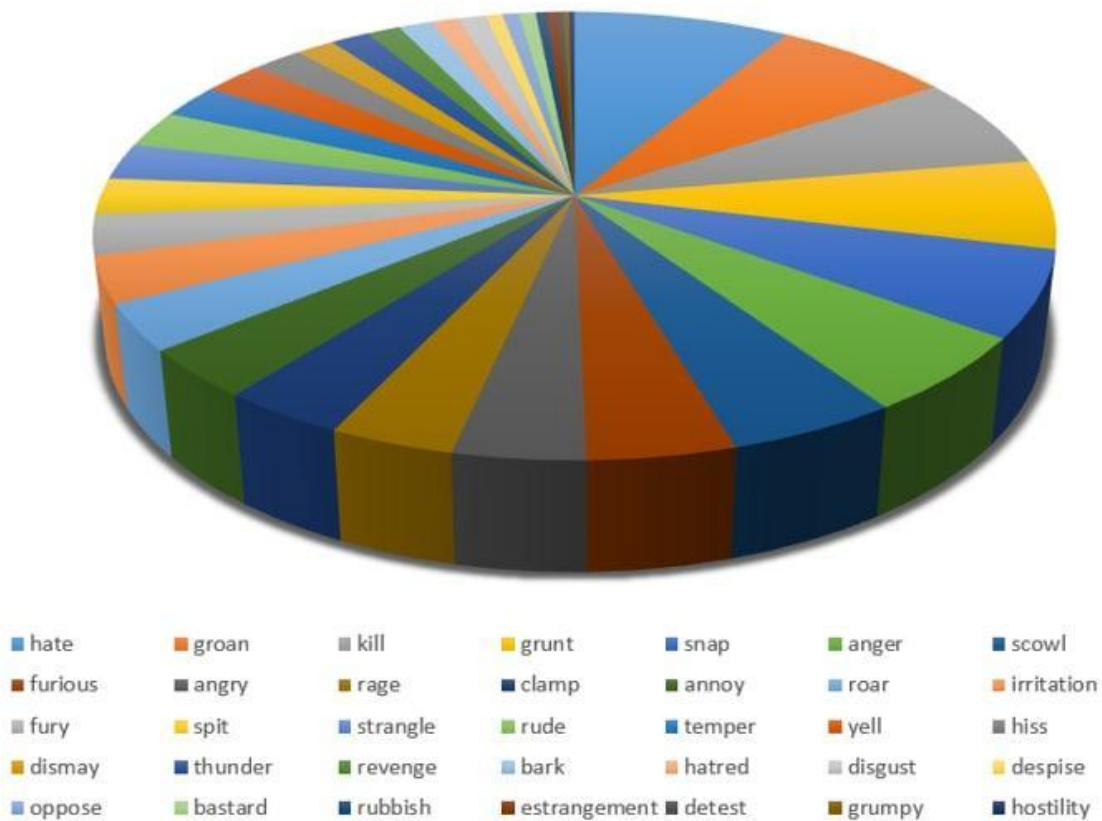

Рис. 3.1 Мовні засоби реалізації концепту НАТЕ у романі “Герцог і я” Дж.

Квін

В романі найчастіше зустрічаються такі вербалізатори:

1. *hate* у кількості 39 разів
2. *groan* у кількості 32 рази
3. *kill* у кількості 30 разів
4. *grunt* у кількості 29 разів
5. *snap* у кількості 28 разів

За результатами проведеного лінгвістичного аналізу встановлено, що іменники, дієслова та прикметники формують домінанту концепту НАТЕ. Основними когнітивними ознаками, за аналогією з концептом LOVE, дослідженого у розділі 2, стали *family relations* та *romantic relations*. Ненависть найчастіше прослідковується у висловлюваннях герцога Гастінгса у відношенні його сім’ї та під час суперечок з його любовним інтересом — Дафною Бріджертон та її старшим братом — Ентоні Бріджертоном. До прикладу:

- “And, as **hatred** flooded his body and poured from his eyes, he made a solemn vow. If he couldn't be the son his father wanted, then by God, he'd be the exact opposite...[73, с.11]” (у ході діалогу Саймона та його батька)
- “All of Simon's good intentions fled the room, and he charged forward, grabbing her by her upper arms. He knew his grip was too tight, but he was helpless against the searing **rage** that flooded his veins. “Explain yourself,” he said—between his teeth because he couldn't unclench his jaw. “Now. [73, с.225]” (у ході конфлікту Саймона та Дафни)
- “I shall **kill** him,” Anthony said to himself. “Before the week is out, I shall **kill** him [73, с.97].” (у ході сварки між Саймоном, Дафною та Ентоні)

Наступним кроком дослідження концепту НАТЕ стало визначення його номінативного поля, де ядро утворюють такі лексеми: *hate* — ненавидіти/ненависть, *groan* — бурчати/стогнати, *kill* — вбивати/вбивство, *grunt* — рохкати/бурчати/рохкання/ричання, *snap* — зриватися. Приядерна зона

складається з лексем: *anger* — злість, *scowl* — хмуритися, *furious* — розлючений, *angry* — злий, *rage* — лють, *clam* — замовкнути, *annoy* — дратувати, *roar* — ричати, *irritation* — роздратування, *fury* — лють, *spit* — висловлюватись/зневажати, *strangle* — душити, *rude* — грубий, *temper* — дразливість, *yell* — кричати. До периферії відносяться наступні вербалізатори: *hiss* — шипіти, *dismay* — розчарування, *thunder* — гриміти/голосно говорити, *revenge* — помста, *bark* — гарчати, *hatred* — ненависть, *disgust* — огида, *despise* — зневажати, *oppose* — чинити опір, *bastard* — байстрюк, *rubbish* — сміття, *estrangement* — відчуження, *detest* — ненавидіти, *grumpy* — сварливий, *hostility* — ворожість.

Рис. 3.2 Номінативне поле концепту НАТЕ у романі “Герцог і я” Дж. Квін

У цій частині дослідження був проведений дефініційний аналіз слова-концепту НАТЕ, результатом якого стали визначені домінуючі ознаки лексеми. Був проведений аналіз вербалізаторів концепту, що були впорядковані у вигляді діаграми. Усе це допомогло сформуванню ядра, приядерну зону та периферію номінативного поля концепту.

3.3 Фреймова структура концепту НАТЕ у романі Дж. Квін “Герцог і я”

Наступним кроком у дослідженні концепту НАТЕ є визначення його фреймової структури. Нами були розглянуті субфрейми, які структурують концепт ненависті та їх пропозиціональні схеми. **Предметний фрейм** виражається такими квалітативними схемами:

- НЕНАВИСТЬ є ТАКА праведна: “*Not that he thought she would report the interlude to Anthony; somehow he knew that she would prefer to keep this to herself, stewing over it in privately **righteous fury**, and, dare he hope it—just a touch of excitement?* [73, с.42] ”
- НЕНАВИСТЬ є ТАКА роздратована: “*Simon sent an **irritated scowl** in their direction [73, с.51].*”
- НЕНАВИСТЬ є ТАКА невдоволена: “*He'd been in such a beastly mood for the past week, with most of his **sour temper** directed squarely at her [73, с.117].*”
- НЕНАВИСТЬ є ТАКА категорична: “*His brows were knit together into a mask of **utter fury** [73, с.137].*”
- НЕНАВИСТЬ є ТАКА остаточна: “*He'd have his **final revenge** against his father [73, с.142].*”
- НЕНАВИСТЬ є ТАКА похмура та палаюча: “*The only sign that she heard him was the **dark, flashing fury** in her eyes [73, с.214].*”; “*He knew his grip was too tight, but he was helpless against the **searing rage** that flooded his veins [73, с.225].*”

- НЕНАВИСТЬ є ТАКА крижана: “*The icy anger in his pale blue eyes said everything* [73, с.226].”
- НЕНАВИСТЬ є ТАКА грізна: “*Either that or someone who might possibly save her from his thunderous temper* [73, с.222].”

У локативній схемі “НЕНАВИСТЬ існує ТАМ де” нами було помічені такі приклади: “*The scathing anger in her voice was like a dagger in his gut* [73, с.214]; “*Simon took three long breaths in through his nose, his mouth still clamped together in anger* [73, с.11].”; “*The only sign that she heard him was the dark, flashing fury in her eyes* [73, с.214].”; “*The icy anger in his pale blue eyes said everything* [73, с.226].”; “*There was an anger in him, a fury that had simmered deep in his soul for years* [73, с.228].”; “*Hastings turned to Simon, rage burning in his eyes* [73, с.7].”

У квантативній схемі “НЕНАВИСТЬ є СТІЛЬКИ-скільки” ми знайшли такий приклад: “*Simon gaped at her, unable to comprehend how she could dismiss decades of rage with one blithe statement* [73, с.215].”

Акціональний фрейм представлений наступними схемами:

- “агенс НЕНАВИСТЬ діє”: “*But when she looked at the duke, she saw Simon in him, and her rage began anew* [73, с.10].”; “*And, as hatred flooded his body and poured from his eyes, he made a solemn vow* [73, с.11].”; “*A rage began to build in his mouth, a rage that rendered his tongue swollen and his cheeks tight and rigid* [73, с.129].”; “*She tried to ignore the sick feeling in her stomach, the anger that rose within her at the hideous way Simon had been treated* [73, с.216].”
- “агенс НЕНАВИСТЬ діє на КОГОСЬ/ЩОСЬ афектив”: “*The duke looked beyond furious, and she was beginning to think that she should try for a quick escape and just leave him here with Nigel* [73, с.40].”;
- “ЩОСЬ/ХТОСЬ-агенс діє локатив НЕНАВИСТЬ”: “*Simon waited until she had scurried down the stairs, then he moved on angry feet down the hall to Daphne's new bedroom* [73, с.223].”; “*Anthony swore in disgust* [73, с.248].”

Компаративний фрейм виражається так: “*A sound came from the back of her throat that sounded suspiciously like a growl* [73, с.37].”

Посесивний фрейм виражається схемою інклюзивності “ЩОСЬ-вміст: НЕНАВИСТЬ: “*He pushed down an unfamiliar bolt of rage* [73, с.222].”; “*But it was difficult to maintain appropriate levels of anger when he looked so pathetic* [73, с.230].”

Нами були опрацьовані предметний, акціональний, компаративний та посесивний фрейми. Предметний фрейм виражається квалітативними схемами НЕНАВИСТЬ є ТАКА правомірна, НЕНАВИСТЬ є ТАКА роздратована, НЕНАВИСТЬ є ТАКА злобна, НЕНАВИСТЬ є ТАКА кисла, НЕНАВИСТЬ є ТАКА цілковита, НЕНАВИСТЬ є ТАКА фінальна, НЕНАВИСТЬ є ТАКА палаюча, НЕНАВИСТЬ є ТАКА крижана, НЕНАВИСТЬ є ТАКА грозова, НЕНАВИСТЬ є ТАКА пекуча; темпоральною схемою “НЕНАВИСТЬ існує ТОДІ-час”; локативною схемою “НЕНАВИСТЬ існує ТАМ де”; квантативною схемою “НЕНАВИСТЬ є СТІЛЬКИ-скільки”. Акціональний фрейм виражається наступними схемами: агенс НЕНАВИСТЬ діє, агенс НЕНАВИСТЬ діє на КОГОСЬ/ЩОСЬ афектив, ЩОСЬ/ХТОСЬ-агенс діє +локатив НЕНАВИСТЬ. Також, були виявлені приклади акціонального та компаративного фреїмів.

3.4 Порівняльний аналіз концептів LOVE та HATE у романі Дж. Квін “Герцог і я”

Останнім кроком нашого дослідження є порівняння структури антонімічних концептів LOVE та HATE у межах роману Дж. Квін “Герцог і я”. Обидва ці концепти вербалізуються широким синонімічним рядом мовних одиниць. Для концепту LOVE ця кількість склала 591 мовну одиницю, а для концепту HATE — 451. Різниця в кількості вербалізаторів між двома концептами складає 140 мовних одиниць. Серед найбільш часто вживаних

вербалізаторів досліджуваних концептів слово-ім'я концепту вживається у великій кількості.

За теорією Фромма існує шість типів любові: синівська, материнська, батьківська, любов до себе, невротичне та романтичне кохання [50]. Водночас Ремпель та Берріс також описують шість типів ненависті: садизм, бунт, залежність, приниження, помста та нігілізм [74]. Серед категорій любові було знайдено приклади чотирьох з них, а саме: материнська, синівська, невротичне та романтичне кохання, в той час як було визначено лише три використаних категорії ненависті: бунт, залежність та помста.

У межах номінативного поля концепту LOVE ядро складає 5 вербалізаторів, що є рівнозначною кількістю до номінативного поля концепту HATE. Приядерну зону номінативного поля концепту LOVE складають 8 вербалізаторів, в той час як для номінативного поля концепту HATE ця цифра складає 15. Перефрїра номінативного поля концепту LOVE відзначається 10 вербалізаторами, HATE — 15.

Фреймову структуру концепту LOVE складають такі фрейми: предметний (квалітативна, темпоральна, квалітативна схеми), акціональний, компаративний та посесивний. Фреймова структура концепту HATE складається предметним (квалітативна, темпоральна, квалітативна, локативна схеми), акціональним, компаративним та посесивним фреймом.

Нижче у таблиці 3.3 нами співставлені обидва досліджувані концепти для підведення підсумків викладеної раніше інформації. Різниця у кількості вербалізаторів склала 140 на користь концепту LOVE, різниця у кількості виражених типів любові та ненависті у романі склала 1 на користь концепту LOVE, різниці у кількості фреймів, що утворюють фреймову структуру немає, проте різниця у кількості лексем, що утворюють номінативне поле складає 12 на користь концепту HATE, що є ознакою більшого синонімічного ряду цього концепту.

таблиця 3.2

**Зіставлення структури концептів LOVE та HATE у романі
Дж. Квін “Герцог і я”**

	концепт LOVE	концепт HATE	різниця
кількість вербалізаторів	591	451	140
кількість виражених типів з 6	4	3	1
кількість лексем, що утворюють номінативне поле	23	35	12
фрейми, що утворюють фреймову структуру	предметний, акціональний, компаративний, посесивний	предметний, акціональний, компаративний, посесивний	відсутня

Отже, обидва концепти характеризуються великою кількістю вербалізаторів, але синонімічний ряд концепту HATE переважає у кількості на 12 одиниць. Кількість фреймів є однаковою для обидвох концептів.

Висновки до розділу 3

У третьому розділі нашого дослідження була описана концепція, в якій розглядаються шість типів ненависті: садизм, бунт, залежність, приниження, помста та нігілізм [74] та знайдені приклади трьох з них.

Наступним кроком став дефініційний аналіз субстантиву HATE за допомогою словників *Collins Dictionary*, *Merriam-Webster*, *Cambridge Dictionary*

та *Oxford Dictionary*. Ми підраховали вербалізатори концепту HATE та утворили його номінативне поле. Потім нами була визначена його фреймова структура. Також, ми порівняли концепти LOVE та HATE та визначили різницю у кількості вербалізаторів, виражених типів любові/ненависті, кількості лексем, що утворюють номінативне поле, та фреймів.

ВИСНОВКИ

Термінологічно "концепт" було вперше перейнято з математики, однак зараз воно зустрічається у роботах багатьох вчених. У нашому дослідженні вважаємо базовим визначення концепту як "ментального утворення, наділеного внутрішньою структурою, що подає інформацію про предмет або явище відображення". Існує думка, що концепт утворюють три компоненти - поняттєвий, образний та ціннісний. Окрім цього, концепт містить ядро, яке утворюють конкретно-образні характеристики, а структурі концепту притаманні похідні абстрактні ознаки.

У роботі використовуємо такі методи дослідження: дефініційний аналіз, аналіз номінативного поля та фреймової структури, метод порівняльного аналізу та метод кількісних підрахунків. Дефініційний аналіз був проведений за допомогою словників *Collins Dictionary*, *Merriam-Webster*, *Cambridge Dictionary* та *Oxford Dictionary*.

У роботі досліджуємо роман Дж. Квін "Герцог і я" як середовище актуалізації концептів LOVE та HATE. В ході аналізу було визначено 1042 вербалізатори, 591 з яких виражають концепт LOVE, а 451 — концепт HATE.

Номінативне поле концепту LOVE склали 23 лексеми: *love* — любити/любов, *marry* — одружитись, *kiss* — цілувати/поцілунок, *husband* — чоловік, *wife* — дружина. До приядерної зони нами були віднесені такі лексемії: *like* — подобатися, *desire* — бажати/бажання, *need* — потребувати, *burn* — палати/ горіти, *adore* — обожнювати, *admire* — захоплюватися, *devote* — присвячувати, *want* — бажати. Периферію утворюють наступні лексеми: *addicted* — залежний, *affection* — прихильність, *attract* — приваблювати, *fancy* — подобатися, *tingle* — поколювати, *attachment* — прив'язаність, *worship* — поклоніння, *ache* — жадати, *hug* — обнімати, *fascinate* — зачаровувати.

Номінативне поле концепту HATE склали 35 лексем. До ядра відносяться такі лексеми: *hate* — ненавидіти/ненависть, *groan* — бурчати/стогнати, *kill* — вбивати/вбивство, *grunt* — рохкати/бурчати/рохкання/ричання, *snarl* — зриватися. Приядерну зону утворюють лексеми: *anger* — злість, *scowl* — хмуритися, *furious* — розлючений, *angry* — злий, *rage* — лють, *clam* — замовкнути, *annoy* — дратувати, *roar* — ричати, *irritation* — роздратування, *fury* — лють, *spit* — висловлюватись/зневажати, *strangle* — душити, *rude* — грубий, *temper* — дразливість, *yell* — кричати. До периферії відносяться: *hiss* — шипіти, *dismay* — розчарування, *thunder* — гриміти/голосно говорити, *revenge* — помста, *bark* — гарчати, *hatred* — ненависть, *disgust* — огида, *despise* — зневажати, *oppose* — чинити опір, *bastard* — байстрюк, *rubbish* — сміття, *estrangement* — відчуження, *detest* — ненавидіти, *grumpy* — сварливий, *hostility* — ворожість.

Фреймову структуру обидвох концептів склали однакові фрейми: предметний, акціональний, посесивний, компаративний.

У предметному фреймі концепту LOVE ми визначили приклади квалітативної схеми “ЛЮБОВ є ТАКА-якість” (ЛЮБОВ є ТАКА-зворушлива, ЛЮБОВ є ТАКА дивна, ЛЮБОВ є ТАКА-особа, ЛЮБОВ є ТАКА-хороша/блискуча/чиста), квантативної схеми “ЛЮБОВ є СТІЛЬКИ-скільки” та темпоральної схеми “ЛЮБОВ існує ТОДІ-час”. Акціональний фрейм у романі відображається схемами “агенс ЛЮБОВ діє”, “ЩОСЬ/ХТОСЬ-агенс діє на ЛЮБОВ пацієнс”, “ЩОСЬ/ХТОСЬ-агенс діє +локатив ЛЮБОВ”, “інструмент ЛЮБОВ діє” та “агенс ЛЮБОВ діє на КОГОСЬ/ЩОСЬ афектив”.

Предметний фрейм концепту HATE характеризується квалітативними схемами НЕНАВИСТЬ є ТАКА правомірна, НЕНАВИСТЬ є ТАКА роздратована, НЕНАВИСТЬ є ТАКА злобна, НЕНАВИСТЬ є ТАКА кисла, НЕНАВИСТЬ є ТАКА цілковита, НЕНАВИСТЬ є ТАКА фінальна, НЕНАВИСТЬ є ТАКА палаюча, НЕНАВИСТЬ є ТАКА крижана, НЕНАВИСТЬ є ТАКА грозова, НЕНАВИСТЬ є ТАКА пекуча; темпоральною схемою “НЕНАВИСТЬ існує ТОДІ-час”; локативною схемою “НЕНАВИСТЬ існує ТАМ де”;

квантативною схемою “НЕНАВИСТЬ є СТІЛЬКИ-скільки”. Акціональний фрейм характеризується схемами агенса НЕНАВИСТЬ діє, агенса НЕНАВИСТЬ діє на КОГОСЬ/ЩОСЬ афектив, ЩОСЬ/ХТОСЬ-агенса діє +локатив НЕНАВИСТЬ.

У ході порівняння двох концептів ми дійшли висновку, що відмінності між ними є незначними. Концепт LOVE має більшу кількість вербалізаторів ніж концепт HATE, ця різниця складає 140 одиниць. Концепт LOVE виражається у дискурсі 4 типами, в той час як концепт HATE виражається лише 3 типами. Кількість лексем, що утворює номінативне поле кожного концепту відрізняється на 12 лексем, концепт HATE переважає. Кількість фреймів обидвох концептів однакова і складає 4: предметний, акціональний, компаративний, посесивний.

Перспективою подальших досліджень є аналіз концептів LOVE та HATE у наступних романах збірки “Бріджертони” Джулії Квін, адже кожен з них розкриває ідею “від ворогів до коханців” для кожного члена сім’ї Бріджертон.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Альфіренко М. Ф. Поэтическая энергия слова: синергетика языка, сознания и культуры / М. Ф. Альфіренко. – Волгоград: Academia, 2002. – 391 с.
2. Арнольд И.В. Основы научных исследований в лингвистике: Учеб. пособие. – М.: Высш. шк., 1991. – 140 с.
3. Аскольдов С.А. Концепт и слово // Русская словесность. От теории словесности к структуре текста. Антология. - М., 1997. - С. 276-379.
4. Балатова С. С. Сучасне розуміння концепту / С. С. Балатова // Актуальні проблеми германської філології в Україні та Болонський процес : матеріали II міжнародної наукової конференції. – Чернівці : Книги – XXI, 2007. – С. 38–46.
5. Бехта І. А. Оповідний дискурс в англomовній художній прозі: типологія та динаміка мовленнєвих форм : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра філол. наук : спец. 10.02.04 „Германські мови” / І. А. Бехта. – К., 2010. – 36 с.
6. Болдырев Н.Н. Концептуальное пространство когнитивной лингвистики // Вопросы когнитивной лингвистики. – 2004. – №1. – С. 18-36
7. Ван Дейк Т. А. Язык. Познание. Коммуникация / Т. А. Ван Дейк. М. : БГК им. И. А. Бодуэна де Куртенэ, 1989. – 308 с.
8. Воркачев С. Г. Культурный концепт и значение // Труды Кубанского государственного технологического университета. Сер. Гуманитарные науки. Т. 17, вып. 2. - Краснодар, 2003 - С. 268–276.
9. Воробйова О. П. Концептологія в Україні: здобутки, проблеми, прорахунки / О. П. Воробйова. // Вісник КНЛУ. Сер. Філологія. – 2011. – №14. – С. 53–63.
10. Дементьев В. В. Непрямая коммуникация: монография/ В. В. Дементьев. – М. : Гнозис, 2006. – 376 с.

11. Демьянков В. З. Когнитивная лингвистика как разновидность интерпретирующего похода / В. З. Демьянков // Вопросы языкознания. – 1994. – № 4. – С. 17–33.
12. Демьянков В. З. Семантические роли и образы языка / В. З. Демьянков // Язык о языке / [под общ. рук. и ред. Н. Д. Арутюновой]. – М. : Языки русской культуры, 2000. – С. 193–270.
13. Жаботинская С. А. Концептуальный анализ языка: фреймовые сети / С. А. Жаботинская // Мова : наук.-теорет. часоп. з мовознав. – Одеса : [б. в.], 2004. – Вип. 9. – С. 81–92.
14. Жаботинская С. А. Концептуальный анализ: типы фреймов / С. А. Жаботинская // Вісн. Черкас. ун-ту. Сер. : Філологічні науки. – 1999. – Вип. 11. – С. 12–25.
15. Жаботинська С. А. Когнитивная лингвистика: к вопросу об уровнях концептуальных моделей / С. А. Жаботинська. // Вісник Черкаського університету. Секція «Філологічні науки». – 1997. – №1. – С. 3–10.
16. Жаботинська С. А. Посесивна конструкція і концептуальні трансформи / С. А. Жаботинська // Мова. Людина. Світ : до 70-річчя проф. М. П. Кочергана : зб. наук. ст. – К. : КНЛУ, 2006. – С. 178–192.
17. Зусман В. Г. Концепт в системе гуманитарного знания. Вопросы литературы. 2003. № 2. С. 3–29.
18. Зыкова И. В. Роль концептосферы культуры в формировании фразеологизмов как культурно-языковых знаков : дис. докт. філ. наук : 10.02.19 / Зыкова Ирина Владимировна – Москва, 2014. – 510 с.
19. Карасик В.И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс / В.И. Карасик. – Волгоград : Перемена, 2002. – 477 с.
20. Карасик В.И., Прохвачёва О.Г. и др. Иная ментальность / В. И. Карасик, О. Г. Прохвачёва и др. – М.: Гнозис, 2005. – 352 с

21. Кибрик О. А. Анализ дискурса в когнитивной перспективе : диссертация в виде научного доклада, представленная на соискание учен. степ. докт. филол. наук : спец. 10.02.19 / О. А. Кибрик. – М., 2003. – 90 с.
22. Клікс Ф. Пробуждающееся мышление : История развития человеческого интеллекта. / Фрідхарт Клікс. – Київ, 1985. – 295 с.
23. Колесов В. В. Жизнь происходит от слова / В. В. Колесов. – СПб.: Златоуст, 1999. – 368 с.
24. Коляденко О. О. Термін фрейм у лінгвістиці / О. О. Коляденко // Термінологічний вісник : Зб. наук. пр. — К.: ІУМ НАНУ, 2013.— Вип 2 (1). — С. 139-144. — Бібліогр.: 17 назв. — укр.
25. Краснобаєва-Чорна Ж. В. Концепт ЖИТТЯ в українській фраземіці : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 “Українська мова” / Ж. В. Краснобаєва-Чорна. – Дніпропетровськ, 2008. – 20 с.
26. Кубрякова Е. С. Язык и знание. На пути получения знаний о языке. Части речи с когнитивной точки зрения. Роль языка в познании мира / Кубрякова Е. С.. — Москва : Языки славянских культур, 2004. — 560 с.
27. Кудрявцева Н. С. Методологія когнітивних досліджень: перспективи емпіричного підходу / Н. С. Кудрявцева. // НАН України. – 2013. – №1. – С. 66–76.
28. Мазур Д. С. The term “concept” in cognitive linguistics / Дарія Сергіївна Мазур. // ГО «Молодіжна наукова ліга». — Вінниця: ГО «Європейська наукова платформа». – 2022. – С. 152–154.
29. Макаров М. Л. Основы теории дискурса / М. Л. Макаров. – М. : Гнозис, 2003. – 280 с.
30. Манжос С. В. Поняття «концепт» у парадигмі наукових знань. Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія». Острог : Вид-во НаУОА, 2018. Вип. 1(69), ч. 2а, березень. С. 6–9.

- 31.Марей А. Концептуализм: Пьер Абеляр [Электронный ресурс] / Александр Марей. – 2018. – Режим доступа до ресурсу: <https://www.livelib.ru/book/1002804230-75-kontseptualizm-per-abelyar-aleksandr-marej>.
- 32.Маслова В.А. Когнитивная лингвистика : учеб. пособие / В.А. Маслова. – Минск : ТетраСистемс, 2008. – 272 с.
- 33.Мацьків П. Концептосфера БОГ в українському мовному просторі : [монографія] / Петро Мацьків. – Дрогобич : Коло, 2007. – 332 с.
- 34.Милевская Т. В. О понятии „дискурс” в русле коммуникативного подхода/ Т. В. Милевская // Материалы международной научно- практической конференции „Коммуникация : теория и практика в различных социальных контекстах„Коммуникация–2002”(„Communication Across Differences”)”. – Пятигорск : ПГЛУ, 2002. – Ч. 1. – С. 188–190.
- 35.Минский М. Фреймы для представления знаний. – М.: Энергия, 1979. – 152 с
- 36.Олешков М.Ю. Лингвоконцептуальный анализ дискурса (теоретический аспект) / М. Ю. Олешков // Дискурс, концепт, жанр : коллективная монография / отв. ред. М. Ю. Олешков. – Нижний Тагил : НТГСПА, 2009. – С. 68–85.
- 37.Панін Є. Лексико-фразеологічні типи концептів в англійській мові / Євген Панін. // Науковий вісник Ужгородського університету. – 2019. – №1. – С. 87–90.
- 38.Пименова М.В. Коды культуры и проблема классификации концептов / М.В. Пименова // Язык. Текст. Дискурс : Научный альманах Ставропольского отделения РАЛК. – Выпуск 5 / [под. ред. проф. Г.Н. Манаенко]. – Ставрополь : Изд-во ПГЛУ, 2007. – С. 79 – 86.
- 39.Попова З.Д. Очерки по когнитивной лингвистике / З.Д. Попова, И.А. Стернин. – Воронеж : Истоки, 2001. – 192 с.

40. Попова З.Д., Стернин И.А. Язык и национальная картина мира. Воронеж : Истоки, 2002. 60 с.
41. Потєбня О. Думка й мова (фрагменти): Слово Знак Дискурс Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст, за редакцією Марії Зубрицької — Львів, 1996 — ст.23
42. Потєбня О. Естетика і поетика слова: збірник / Упоряд., вступ. ст., приміт. І. В. Іваньо, А. І. Колодної; Пер. А. Колодної. — К.: Мистецтво, 1985. — 302 с.
43. Приходько А. Н. Концепты и концептосистемы / А. Н. Приходько. — Днепропетровск : Белая Е. А., 2013. — 307 с.
44. Селиванова Е.А. Когнитивная ономазиология. Киев: Изд-во украинск. фитосоциолог. центра, 2000. 248 с.
45. Селіванова О. О. Актуальні напрями сучасної лінгвістики (аналітичний огляд): Навч. пос. — К.: Фітосоціоцентр, 1999. — 148 с
46. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : напрями та проблеми /О. О. Селіванова. — Полтава : Довкілля, 2008. — 712 с.
47. Селіванова О.О. Світ свідомості в мові. Мир сознания в языке : [монографічне видання] / Олена Селіванова. — Черкаси : Ю. Чабаненко, 2012. — 488 с.
48. Степанов Ю. С. Методы и принципы современной лингвистики / Степанов Ю. С. — Москва : Наука, 1975. — 351.
49. Стернин И. А. Концепты и лакуны / И. А. Стернин. // Журнал «Вестник КРСУ»,. — 2016. — №16. — С. 49–52.
50. Фромм Е. Мистецтво любові / Еріх Фромм., 2017. — 192 с. — (3).
51. Фрумкина Р. М. Психолінгвістика / Р. М. Фрумкина. — Москва: Академия, 2007. — 320 с.
52. Цапок О. М. Мовні засоби репрезентації концепту КРАСА в поезії українських шістдесятників : дис. канд. філ. наук : 10.02.01 / Цапок Олена Миколаївна — Черкаси, 2004. — 191 с.

- 53.Чернейко Л. О. Гештальтная структура абстрактного имени / Л. О. Чернейко. // Филологические науки. – 1995. – №4. – С. 73–83.
- 54.Шевченко И. С. Подходы к анализу концепта в современной когнитивной лингвистике/ И.С. Шевченко // Вестник ХНУ им. В. Н. Каразина. – Харьков, 2006. – №725 – с. 192 – 195.
- 55.Almeida, T. (2017). O conceito de amor: um estudo exploratório com uma amostra brasileira (Tese de Doutorado). Instituto de Psicologia da Universidade de São Paulo, São Paulo.
- 56.Croft W. Cognitive Linguistics / W. Croft, A. Cruse. – Cambridge : Cambridge University Press, 2005. – 356 p.
- 57.Definition of 'hate'. *dictionary.cambridge.org*. URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/hate>.
- 58.Definition of 'hate'. *www.collinsdictionary.com*. URL: <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/hate>.
- 59.Definition of 'hate'. *www.merriam-webster.com*. URL: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/hate>.
- 60.Definition of 'hate'. *www.oxfordlearnersdictionaries.com*. URL: https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/hate_1?q=hate.
- 61.Definition of 'love'. *dictionary.cambridge.org*. URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/love>.
- 62.Definition of 'love'. *www.collinsdictionary.com*. URL: <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/love>.
- 63.Definition of 'love'. *www.merriam-webster.com*. URL: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/love#dictionary-entry-2>.
- 64.Definition of 'love'. *www.oxfordlearnersdictionaries.com*. URL: https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/love_1?q=love.
- 65.Evans V. Cognitive Linguistics : An Introduction / V. Evans, 196 M. Green. – Edinburgh : Edinburgh University Press, 2006. – 830 p.

66. Evans V. *Language and Time: A Cognitive Linguistics Approach* / V. Evans. – Cambridge : CUP, 2013. – 284 p.
67. Evans, V. *How words mean: Lexical concepts, cognitive models and meaning construction* / V. Evans. – Oxford : Oxford University Press, 2009. – 396 p.
68. Fillmore C. J., Baker C. *A Frames Approach to Semantic Analysis* // *The Oxford Handbook of Linguistic Analysis* / B. Heine, H. Narrog (Eds.) – Oxford: Oxford University Press, 2010. – P. 313–340.
69. Hamlyn, D. W. “The Phenomena of Love and Hate.” *Philosophy*, vol. 53, no. 203, 1978, pp. 5–20. *JSTOR*, <http://www.jstor.org/stable/3749724>. Accessed 8 Dec. 2022.
70. Hunt, M. (1974). *Sexual behavior in the 1970's*. New York, NY: Playboy Press.
71. Maslow, A. H. (1954). *Motivation and personality*.
72. *Conceito de amor: um estudo exploratório com uma amostra brasileira* (Tese de Doutorado). Instituto de Psicologia da Universidade de São Paulo, São Paulo
73. Quinn J. *The Duke and I*. Piatkus, 2020. 352 p.
74. Rempel, J. K., & Burris, C. T. (2005). Let me count the ways: An integrative theory of love and hate. *Personal Relationships*, 12(2), 297–313. <https://doi.org/10.1111/j.1350-4126.2005.00116.x>
75. Rempel, J. K., & Sutherland, S. (2016). Hate: Theory and implications for intimate relationships. In K. Aumer (Ed.), *The psychology of love and hate in intimate relationships* (pp. 105–129). Springer International Publishing AG.
76. Sternberg, R. J. (2005). Intelligence, Competence, and Expertise. In A. J. Elliot & C. S. Dweck (Eds.), *Handbook of competence and motivation* (pp. 15–30). Guilford Publications. York, NY: Harper Row.
77. Zeki, S., and Romaya. (2008). Neural correlates of hates. *PloS one*, 3(10), e3556

ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця А.1

Співвідношення форм ненависті та любові

LOVE		
Valuing: proximal goal of preserving/promoting the other's well-being		
Type of love	Example eliciting experiences	Ultimate goal
Erotic	Arousal, desire excitement	Union with a desired mate
Dependence	Insecurity, deficiency	Nurturance
Enrichment	Security, comfort, self-expansion	Enhancement
Companionate	Enjoyment, shared activities	Mutuality
Regard	Admiration, approval	Identification, social approval
Altruistic	Empathy, caring, responsiveness	Other's well-being
HATE		
Devaluing: proximal goal of destroying/diminishing the other's well-being		
Type of hate	Example eliciting experiences	Ultimate goal
Sadism	Excitement, thrill-seeking	Pleasure
Mutiny	Resentment, feeling trapped	Asserting autonomy
Tethering	Fear, loss, abandonment	Secure relationship

Denigration	Envy, contempt	Self-elevation
Redress	Anger, disgust violation	Restoring order
Nihilistic	Loathing	Other's harm